

DOMOLJUB

ŠTEV. 30.

V LJUBLJANI, DNE 29 JULIJA 1931

LETO 44

Cena 38 Din za celo leto. Za inozemstvo 60 Din. Posamezna številka 1 Din. V inseratnem delu vsaka drobna vrstica ali nje prostor 10 Din. Izhaja vsako sredo. Spisi in dopisi naj se pošiljajo Uredništvu »Domoljub«, naročnina, reklamacije in inserati Upravištvu »Domoljub« v Ljubljani.

Veličastna manifestacija katoliških Slovencev na Brezjah

Brezje, 26. julija.

Prosvetno-verskega romanja, ki ga je priredil s Prosvetno zvezo škofijski odbor Katoliške akcije na Brezjah včeraj in danes, so se udeležili mnogoštevilni romarji iz vseh krajev Slovenije. Vse popoldne so prihajali romarji že v soboto s posebnimi in ojačenimi vlaki na Brezje. Velika cerkev na Brezjah je bila slavnostno okrašena z mlaji in vencji. Zvečer pa je zažarela v prekrasni razsvetljavi reflektorjev in vencev žarnic. Naš slovenski čenstohov je obiskalo nad 4000 romarjev iz oddaljenih krajev, na večer pa se je slavnosti udeležilo najmanj še nad tisoč okoličanov. Cerkev je bila že polna vse popoldne v soboto, proti večeru zdaleka ni več zadostovala niti za tretjino romarjev.

Okrog pol 8 zvonil je nastopila na trgu pred cerkvijo godba Katoliškega prosvetnega društva iz Trbiča, nakar je zažarelo med ubranim pritrkavanjem veliko svetišče Bogorodice v siju nebroj žarnic.

Čarobna rimska procesija

Ob 8 je stopil na leco pred cerkvijo ribniški dekan g. A. Skubic in v daljšem govoru razložil 1500 letnico »efškega zbora«, ki je proglasil Marijo za Mater božjo. Nato se je razvila veličanska rimska procesija, ki je šla po polju do glavne ceste mimo romarskega doma in po dovozni cesti nazaj in okrog cerkve.

Slovesen prenos čudodelne podobe M. B. - Slavnostni govor in sv. maša

Proti jutru so prihajale nove množice romarjev, tako da je bil ob pol 10 obsežni trg pred cerkvijo in pred provizornim oltarjem nabito poln ljudi. Na vseh koncih so razvijali zastave Marijinih družb in ob 8.45 se je ob vrokih godbe Krekovega prosvetnega društva v Jesenic začel pomikati iz cerkve svečan spred. Na čelu so nesli 31 zastav prosvetnih in izobraževal. društev in zastav Marijinih družb. Nato so prišle narodne noše, vsa duhovščina in knezoškof dr. Gregor Rožman v ornatu. Za tem pa so nesli 4 kleriki na posebnem stojalu čudodelno podobo Matere božje Pomočnice. Postavili so jo na provizorni oltar, na kar je stopil na leco pred cerkvijo zastopnik ameriških Slovencev in njih duhovni vodja g. J. Plovnik. V svoji slavnostni pridigi je poudarjal pomen današnje slavnosti, ki naj izveni v veliki prošnji, da dobimo Slovenci svojega

svetnika Barago, ki bo družil Slovence na domači grudi z vsemi slovenskimi izseljenci na vseh kontinentih sveta. Nato je daroval prevz. g. knezoškof dr. Gregor Rožman sv. mašo, med katero je igrala godba »Krekovega prosvetnega društva« z Jesenic.

Izročitev prošnje za beatifikacijo Barage

Po končani službi božji, je gen. vikar Ignacij Nadrah prečital spomenico, katero je podpisalo 20.000 Slovencev v želji, da se poveljca Baraga kot svetnik, in jo nato izročil knezoškofu z željo, naj ukrene potrebne korake, da dobimo Slovenci čimprej priprošnjika svojega rodu pri Bogu.

Veliko zborovanje Katoliške akcije

Za tem je med špalirjem zastav odšla duhovščina s knezoškofom nazaj v cerkev in tudi čudodelno sliko so prenesli nazaj na njeno mesto v cerkev. Ker se je takoj nato vršilo veliko zborovanje Katoliške akcije, je vsa tisočglava množica vztrajala na svojih mestih, nakar je otvoril zborovanje podpredsednik škofijskega odbora Katoliške akcije dr. Franc Debevec. V svojem govoru se je spomnil najvišjega poglavarja sv. Cerkve papeža Pija XL, ki mu je množica zaklicala gromki živijo.

Nato je zaigrala godba papeško himno, na kar je vodja zborovanja izvajal, da smo dolžni kot Slovenci in katolici in brez dvoma najvestejši državljani, da se spomnimo njega, ki z vso ljubeznijo skrbi za procvit našega naroda in za prospeh naše jugoslovanske zastave. Po navdušenih ovacijah našemu vladarju Nj. Vel. kralju Aleksandru se mu je odposlala brzojavka:

Nato se je spomnil najvišjih duhovnih pastirjev našega naroda, slovenskih škofov, ki jim je množica navdušeno zaklicala: živijo. Pozdravil je zastopnika okrajnega načelstva podnačelnika dr. Vidica, ki se je kot zastopnik oblasti udeležil zborovanja, nekatere druge odlične osebnosti, ki so se nepričakovano udeležile zborovanja in dr. Marka Natlačena, bivšega oblastnega predsednika, katere je pozdravila množica z navdušenimi ovacijami.

Govor predsednika KSK Jednote.

Za njim je govoril predsednik KSK Jednote iz Amerike g. Opek in v kratko razvil program Katoliške akcije ameriških Slovencev, ki z delom v cerkvi, v šoli in v dru-

štvih skuša ohraniti izseljence zveste Bogu in narodu.

O Mariji in 1500 letnici cerkvenega zbora v Efezu

je govoril dr. Karel Capuder. Izvajal je, da ima Marija dve največji odliki, kateri moramo prav danes posebno poudarjati, da je namreč Bogorodica in Brezmadežna. Slovenskim materam pa naj bo zgled kot Mati vere, Mati upanja in Mati ljubezni. Če bodo naše matere po njenem zgledu in pod njeno zaščito vzgajale svoje sinove, naš narod ne bo propadel. Krason govor je izvalil solze, tako da je bilo čuti lhtenje in tudi moške oči so se kopalje v solzah.

Po tem govoru je pozdravil v imenu Baragove zveze zborovalce njen predsednik Anton Grdina in omenjal, da so Slovenci v Ameriki potrebni novega Barage in da bi potrebovali takega navdušenja in praktičnega katoličanstva, kot ga je pokazalo današnje zborovanje, tudi tam v deželi prosperitete, ker Slovenci tako često, že po par letih, pozabijo na Boga in domovino.

Kot zadnji je govoril Ivo Peršuh o delu misijonarja škofa Friderika Barage.

Zborovanje je okrog ene zaključil vodja zborovanja z željo, naj bi vsi odnesli s tega zborovanja ne le lepih vtisov, ampak tudi trdne sklepe, da bodo živeli in delali tako, kot je dolžnost pravega katoličana. S himno »Povsod Bog« je bilo pristrčno in nadvse lepo zborovanje zaključeno.

Množica se je ob zvočnih godbe razkropila in se počela počasi odpravljati na odhod. Med vsemi je vladalo naravnost praznično razpoloženje.

Prosvetni dan v Grobljah pri Domžalah

Dne 15. in 16. avgusta se bodo ob blagoslovitvi novega prosvetnega doma vršile v Grobljah velike prosvetne prireditve.

Dne 15. avgusta ob pol 9 dopoldne sv. maša in cerkveni govor g. škofa dr. Rožmana. Nato blagoslovitev novega doma. Na prosvetnem zborovanju bo govoril g. dr. Marko Natlačena.

V nedeljo 16. avgusta se bo vršil v Grobljah socialni dan. Naši najboljši strokovnjaki in javni delavci bodo predavali o pirocih socialnih vprašanjih.

Anton Sušnik:

Odškodnina za razlašene gozdove veleposesnikov

V »Službenih novinah« od 18. julija 1931 je izšel pravilnik ministra za poljedelstvo, ki ga je izdal v sporazumu z ministrom za šume in rudnike in v soglasju s predsednikom ministrskega sveta. Pravilnik določa višino in način izplačila odškodnine za razlašene gozdove.

Čl. 23. tega pravilnika se glasi: »Ta pravilnik stopi v veljavo, ko se razglasi v Službenih novinah. Od tistega dne se začne šteti roki, določeni v čl. 24. zakona.

V smislu te določbe imajo torej občine, soseske in zadruga pravico prositi za dodelitev gozdov in pašnikov do 18. avg. 1931. Zakon o likvidaciji agrarne reforme na veleposestvih, je namreč določil kot zadnji termin za vlaganje prošenj 26. julij. Po tem pravilniku pa je ta rok podaljšan do 18. avg.

Kako se določi odškodnina?

Gozdovi v visokih legah, ob javnih prometnih sredstvih in hudourniških področjih, plazovih itd. in vse ostale neplodne površine v sestavu teh gozdov, se bodo razlastile brez pravice do odškodnine.

Odškodnina za druge gozdove se bo določila na podlagi čistega katastrskega dohodka po stanju na dan 27. februarja 1919.

Pravilnik določa 4 razrede gozdov. V I. razred pridejo gozdovi prvega in drugega razreda starega čistega katastrskega dohodka.

2. razred pridejo gozdovi 3. in 4. razreda.

V 3. razred gozdovi 5. in 6. razreda in v 4. razred gozdovi 7. in 8. razreda starega čistega katastrskega dohodka do februarja 1919.

Cena 1. razreda se odredi tako, da se bo stari čisti katastrski dohodek gozdov 2. razreda izpremenil v krone in ta znesek pomnožil z 200. Tako dobljena vsota je dinarska cena za 1. razred agrarne cennitve.

Na primer: Katastrski dohodek 1. ha gozda 2. razreda po stanju od 27. februarja 1. 1919 je znašal 1.40 gid., to je v kronah izraženo 2.80 K. Če ta znesek pomnožimo z 200, dobimo vsoto 560 Din za ha.

Cena sedanjega 2. razr. se določi tako, da se vrednost 1. razreda zmanjša za 20%;

v gornjem primeru bi se torej cena 2. razreda znižala za 112 Din od 560 Din, t. j. na 448 Din za ha.

Cena 3. razreda se ugotovi s tem, da se vrednost 2. razreda zmanjša za 20%.

Cena 4. razreda se določi tako, da se vrednost 3. razreda zniža za 50%.

Ta odškodnina velja za normalno porasle gozdove, stare nad 100 let in najboljše vrste lesa ter za gozdove, ki ne zahtevajo posebnih težko pri izkoriščanju.

Ali so gozdovi pod normalno porasti, kolikšna je njihova vrednost, kakšna je vrednost lesa in ali obstoje posebnih težko pri izkoriščanju, to bodo določile posebne komisije od slučaja do slučaja in te komisije bodo določile tudi manjšo vrednost in ceno, veljavno za obračun.

Delo komisije.

V komisijo bo imenoval ban sreskega gozdarskega referenta dotičnega okraja in enega poljedelskega strokovnjaka banske uprave. Komisiji bo predsedoval sreski načelnik dotičnega sreza, kjer so gozdovi. Te komisije bodo ugotovile potrebo agrarnih interesentov, stanje in velikost gozdov.

Veleposesniki so dolžni, da predložijo komisijam popolne gospodarske podatke, kontrolne knjige in ostalo gradivo za ocenitev z vsemi načrti.

Predloge komisije bo reševal minister za poljedelstvo.

Končno je treba še omeniti, da predpisje pravilnik tudi nadzorstvo nad razlaščenimi gozdovi, in da se bo morala vsihr uprava razlaščenih gozdov po obstoječih zakonih. Morebitno upanje nekaterih interesentov, da bodo od veleposesnikov dobljene gozdove med seboj razdelili, ali da jih bodo izsekali in izkupiček za les med seboj razdelili, je torej popolnoma zmotno, ker se bodo morali razlaščeni gozdovi pravilno in gospodarsko izrabljati v splošno korist občanov, vaščanov ali zadrugarjev.

Vsi, ki se zanimajo za agrarno reformo in potrebujejo kakoršnakoli pojasnila, naj se obrnejo na svojo stanovsko organizacijo Jugoslovansko Kmetstvo zvezo v Ljubljani.

ni kardinal je svaril pred pretiravanjem sporta in telovadbe, v kolikor je proti naravi. »Proti naravi in proti razumu,« je nadaljeval, so javni nastopi žena in deklic. Javni nastopi so samo za moške, ki hočejo na njih pokazati svojo telesno moč. Ženska pa ni po naravi v to poklicana. Navodila nemških škofov, ki prepovedujejo javne ženske telovadne nastope, imajo svojo oporo torej v naravi.

Italija

s Ceste za vojaške namene. Italijani pridno gradijo ceste po Primorskem. Pri tem imajo dvojen namen: olajšati gospodi vožnjo z avtomobili in olajšati armadne operacije za slučaj vojne. Nekatere ceste so izključno straleške; tako cesta iz Vipave na Nanos ali iz Bistrice na Snežnik

ter ceste neposredno ob državni meji. Za avtomobilni promet je vzorna široka in asfaltirana cesta iz Trsta do Tržica ob morju. V bližini Devina jo zdaj prekladajo, tako da se bo v ravni črti izognila vasi. Cesto iz Trsta na Opčine so tudi sijajno uredili, da služi za avtomobilne dirke. Sedaj že dolgo delajo na cesti z Opčin čez Dutovlje v Vipavsko dolino. Kjer le možno, se hočejo rešiti ovinkov in klancev z ravnimi prerezi in nasipi. Velikanski prerez delajo n. pr. na Repentabru, s čimer se ogneje ovinka skozi vasico Col in zmanjšajo strmino. Razna popravila so naredili na glavni cesti iz Trsta na Reko in razširili cesto skozi Vremsko dolino proti Bistrici. Kakor pa so vneti za nova dela na cestah, tako so včasih nemarni za vzdrževanje nekaterih cest. Če se pelješ iz Trsta čez Prosek na Brezino, vidiš gladko asfaltirano cesto do monumentalnega svetilnika na Greti pri Baskovljah. Brž onkraj svetilnika na Greti pa je cesta neverjetno zapuščenca, da spominja na vojna leta. Se bolj je zanemarjena cesta iz Nabrežine proti komnu.

s Raznarodovanje. Zadnji čas so te vrhli italijanski napetosti zlasti na tržaško okolico, ki jo hočejo na vsak način prej potujčiti. Učitelji ubijajo šolskim otrokom v glavo, da je slovenski jezik grd, barbarski, da spodoben človek ne govori slovensko. Vsa slovenska imena so otrokom spremenili v italijanska. Če učitelj in učiteljica opaža, da otrok doma govori slovenski, mu kaže svojo nevoljo, ga prezira in mu daje slabe reče iz italijanščine, če, da je slabega uspeha kriva domača hiša. Če otroci v otroški lahkomišelnosti prinesejo v šolo kako slovensko knjigo, »Kolačke« ali katekizem ali »Pravljice«, tedaj jim učitelj knjige vzame in raztrga ter jih ozmerja in jim skuša dopovedati, kako podlo so ravnali, da so se zanimali za »barbarski« jezik. Učiteljstvo tudi močno pripoča otrokom, naj se učijo laško moliti, naj si nabavijo laške molitvenike, naj nikar ne hodijo k slovenskim pridigam in pobožnostim. Učitelj jim je celo grozil, da ne bodo v šoli napredovali, če ga ne bodo ubogali. Ukazal jim je tudi, naj gredo nalašč iz cerkve, kadar bo slovenska pridiga. Uboji otroci, ki imajo take »vzgojitelje!

Čehoslovaška

s Položaj katoliške cerkve na Češkem slikajo »Lidove Listy« med drugimi takole: Po prevratu leta 1918 je nastala tako silovita agitacija proti katoliški cerkvi, da se more primerjati samo še z divjanjem boljševiških brezbožnikov v Sovjetski Rusiji. Vse se je vrгло na cerkev: Nova čehoslovaška cerkev, svobodomiselnost, Sokol, socialistične stranke, vse mogoče prosvetne organizacije, takozvano napredno in liberalno časopisje, učiteljstvo in izobraženstvo. In uspeh? Statistika jasno govori. Boj, ki naj bi zadal katoliški cerkvi smrten udarec v češkem narodu, ni uspel. Ljudstvo je stoprav sedaj pričelo ceniti in ljubiti svojo vero. Kljub temu, da je bil izstop z vsemi mogočimi olajšavami omogočen, se narod ni odzval vabilom. Skoraj 11 in pol milijona ljudi pripada na Češkem katolicizmu. Šest odstotkov šteje češka narodna cerkev, in približno toliko je tudi onih, ki se ne prištejajo h nobeni veri; 77 in pol odstotka na je katoličanov.

PO SVETU

Katoliška cerkev

s Proti ženski telovadbi. Kardinal Faulhaber je ob priliki slavlja katoliških telovadcev (»Deutsche Jugendkräfte«) nagovoril nemško mladino ter ji razložil pomen telovadbe. Telovadba in sport so mnogo več kakor golo natezanje mišičevja, mnogo več kakor nesmiselna rokoborba, mnogo več kakor neumno razkazovanje telesne sile. Za mladino imata telovadba in sport duha in dušo. Nemška mladina mora razviti moč volje, da bo lahko duh nadvladal utrujeno in večkrat bolno telo; telovadba mora biti šola discipline in drznosti, skratka, nad negovanjem telesa mora stati notranje negovanje človeka. Uglied-

Bogoslovec Janko Pirnat iz Jarš pri Kamniku, o katerem smo poročali, da se je pri vožnji z avtomobilom smrtno ponesrečil.

Alojz Kovač, elektrotehniški vajenec iz Ljubljane, doma iz Brezovice, je utonil v Savi pri črnuškem mostu.

32 let že služi v zdravilišču Dobrna Lucija Kramar. Bog daj pridni in vestni Luciji še mnogo srečnih let!

Majdica v družbi.

Za tako malo damo je velik dogodek, kadar sme povedati na južino svoje male prijatelje. Tedaj navadno dobra mamica pokrije mizo „kakor za velike“. Kaj zato, če zglveda pri po južini kakor zemljevidna karta. Nič lažjega kot oprati ga s Schichtovim Radionom, pa bo hitro zopet čist in bel.

**SCHICHTOV
RADION
PERE SAM
IN VARUJE PERILO
ZAJAMČENO BREZ KLORA**

Mladina na selcu in zraku. Borei Krekove mladine taborijo pod šotiri v Martuljku. So večinoma zraka potrebni delavski otroci. Slika predstavlja skupino deklice z vodstvom.

Slovenski romarji so tudi letos obiskali božjo pot v Lurdu. Mimogrede so obiskali tudi grobova Male Cvetke in sv. Janeza Vijaneja in glavno mesto Francije: Pariz.

»Čemu pa ste vzeli takega blagajnika? Saj je kruljav, škili, ima kriv nos in ušesa mu proč stoje.«
»Zato, da ga bo lahko hitro dobiti, če pobegne z blagajno.«

Neka filmska igralka je potrebovala potni list. Uradnik, ki je knjižico izpopolnjeval, jo je med drugim vprašal: »Omoženi?«

Igralka: »Včasih.«

Nemčija

s Koliko vojne odškodnine je plačala dcalej. Vsa nemška plačila na račun reparacij je treba razdeliti na štiri razdobja: 1. Od premirja do Dawesovega načrta, t. j. do 31. avgusta 1924. V tej dobi je Nemčija plačala zavzemikom skupno 10.425.717.401 zlato marko. 2. Dawesovega načrta do Youngovega načrta je Nemčija plačala ali v naturalijah ali gotovini 7.963.716.447 zl. mark. 3. Od Youngovega načrta do ustanovitve Banke za mednarodno plačilo. V tem razdobju je plačala Nemčija vsega skupaj 1.136.615.218 zlatih mark in 4. od ustanovitve te bazelske banke do danes je izročila Nemčija banki 1.867.286.472 mark na račun reparacij. Vsega skupaj je torej Nemčija plačala do danes okroglo 21 in pol milijard mark ali okroglo 290 milijard Din.

Španija

s Nevarni nemiri se pojavljajo v nekaterih večjih mestih Španije. V glavnem mestu Madridu je zadnje dni velika skupina razgrajajačev, pred katero so šle žene in otroci, skušala zasedati stražnico civilne garde. Po hudem boju, v katerem je bilo mnogo ubitih in mnogo ranjenih, so orožniki napad odbili. Mesto nudi zelo žalosten vtis. Vsak, ki si upa na ulico, je bil prisiljen hoditi z dvignjenimi rokami, sicer bi ga ustrelila policija, ki z najostrejšimi odredbami skuša preprečiti streljanje z oken in streh. Nad mestom krozi letala s strojnimi, da intervenirajo, če bo potreba. Vojno sodišče je obsodilo na smrt dve osebi, ki sta se udeležili zadnjih nemirov. Dosele so nad 500 oseb zaprli.

Amerika

s Mnenje ameriškega poslanca o trgovini z Rusijo. Ameriški senator Borah je dcaal v nekem predavanju: »Amerika potrebuje trgovino z Rusijo, ameriško ljudstvo je dosti močno, da se upre vsaki komunistični propagandi. Na ruski petletki so udeležene ameriške glave in je udeležen ameriški kapital; v Rusiji dela 3000 najposobnejših ameriških inženjerjev in je založenih tam 200 milijon. dolarjev kredita. Tudi druge kapitalistične države so stopile v tesne gospodarske stike s Sovjetsko Rusijo.« Borah je omenil novi nemško-ruski dogovor, rusko-italijanski dogovor in pogajanja Rusije s Francijo, Finsko in Poljako. Njegova izvajanja so v najostrejšem nasprotju do dosedanje trgovske politike Amerike, ki je bila Rusija sovražna. — Jugoslovanska industrija trgovskih stikov z Rusijo očitvidno e potrebuje.

Drobne novice

Za popravo meddržavnih cest bo dala letos češka republika 30 milijonov Din.

862 milijonov dolarjev znašajo zunanja posojila Amerike.

1207 milijonov ton premoga so nakopali preteklo leto v vseh deželah sveta.

Večina delnic avstrijske železnice na Zugspitz ima dežela Tirolska.

200 samostanov so uničili španski punjari.

Vsled visoke starosti je podal praški nadškof dr. Kordač ostavko na svoje službeno mesto.

Rvolucijo se igrajo v Braziliji.

Ali res ne bo oderuštva konec?

Domoljubc (menda edini) je pristojne oblasti in vso javnost že večkrat opozoril na skromne cene, po katerih prodajajo naši kmetje živino, in na oderuštvo, ki po ogromni večini krajev cvete pri prodaji mesa. Pa kakor bi bilo vse zakleto: tu pa tam se mesar ponorčuje z dinarčkom ponižka in običajno zato poslabša kakovost mesa, reda, pravega reda in pravičnosti pa pri prodaji mesa še danes ni. Evo nekaj primerov za Ljubljano. Na deželi je večkrat še hujše.

Voli.

Vole prve vrste plačujejo mesarji po 7.50 Din. Je pa to redka cena, ki jo mesar kdaj plača za vola. Največ plačujejo vole povprečno po 5 do 6 Din za kg žive teže. Za vole prve vrste je dopustna največ tale cena mesu: kg žive teže in 95%. Torej bi se spodobilo in bi bilo krvavo potrebno, da bi mesarji prodajali najboljše in najfinejše meso kvečjem po 14.50 Din. Po čem ga prodajajo v Ljubljani? Po 18 Din! Vole druge vrste plačujejo mesarji kvečjem po 5 do 6 Din kg. Na to je dopusten pribitek 110 do 120%. Torej bi morali meso druge vrste prodajati po 12 Din. Prodajajo ga po 16 Din. Mršave krave so po 3 do 4 Din kg. Goveje mešo najslabše vrste bi smelo veljati kvečjem 8 Din kg, a v Ljubljani moraš največkrat plačati najslabše goveje meso po 12 Din. To so pa znatne razlike!

Teleta.

Teleta so v Ljubljani po 6.50—7.50 Din kg žive teže. Telečje meso se more prodajati le po računu: živa teža in 145%, kar je maksimum. Telečje meso bi moralo biti v Ljubljani najfinejše vrste po 18 Din kg. V Ljubljani je po 20 Din kg. Pri teletih ostanejo pri mesu pljuča, jetra, srce in glava. Zato je odstotek za telečje meso 145% mnogo prevelik. Telečja jetra so celo dražja, kakor meso v Ljubljani; so po 25—30 Din kg. Telečja pljuča imajo enako ceno, kakor meso. V Ljubljani so po 18—20 Din kilogram.

Praščiči.

Praščiči so v Ljubljani: domači in mesnati peršutarji po 5.50—7 Din, domači debeli 7—8.50 Din, hrvaški pa po 9—10.50 Din. Prčutarji dajo 70—80% čistega mesa in slanine. Pri praščičih odpade jezik, duš-

700 do 800 tisoč ton pšenice več kot običajno bodo letos pridelali v Nemčiji.

Ustavo je dobila — Absesinija.

Romunski kmetijski voditelj Maniu je bil sprejet od kralja Karla v avdienco.

100 milijonov zlatih frankov posojila dobi Albanija od Italije. To bo uračo to posojilo!

Nuncij v Litvi postane najbrže msgr. Faiduti, bivši gorški deželni glavar.

V Španiji se narod še ni pomiril. Beda in siromaštvo se nevarno oglašata.

151 srednjih šol ukine romunska vlada, ker so postale nepotrebne.

19 oseb je bilo ubitih, 300 pa ranjenih pri divjanju nevihte okrog poljskega Lublina.

Sovjetska veleposlanica v Parizu postane gospa Kolontaj, o kateri se govori marsikaj »čednega«.

nik, pljuča, srce, jetra in čreva. Ostanejo pa ledvice in mast okoli ledvic. Praščičje meso je v Ljubljani 20—22 Din kg. Pri mesu za služi mesar torej 12 Din kosmatega dobička. Slanina, ki pa je v Ljubljani 13—16 Din kg, pa daje mesarju povprečno 4 Din kosmatega dobička. Vsi odpadki, ki jih mesarji prav drago prodajajo, pri tem niti v poštev ne pridejo. Praščičja pljuča so v Ljubljani po 10 Din kg, jetra po 18—20 Din kg, glava 8—10 Din kg, parkelj po 6—8 Din, jezik po 25—28 Din kg. Vsi ti odpadki dajejo mesarju dovoljno pokritje za režijske stroške in za čisti dobiček. Debeli praščiči dajejo celo 85% čiste slanine in mesa in so visoke cene mesu in slanini zaradi tega še bolj neupravičene.

Zagovori.

Mesarji se po navadi sklicujejo na visoke režijske stroške, na davke in na druge dajatve. Omenjali smo že, da so odpadki, zlasti pri govedu, popolnoma dovolj, da krijejo režijske stroške in dajo mesarju še dobiček. Klavnične pristojbine, čez katere mesarji najbolj godrnjajo, kakor smo zvedeli ravno od mesarjev, so: od nad 450 kg težkega goveda 115 Din, to se pravi: povprečno niti 20 par na kg. Od manjšega goveda 95 Din, od prašiča nad 100 kg 78 Din, pod 100 kg pa 74 Din, od telet 35 Din. Trošarina za prašiča znaša 20 Din, za teleta 10 Din. Za hladilnico dajejo mesarji 1000 Din za m² letno. Cena ledu je malenkostna. Poslovni davek znaša povprečno za vola 60—70 Din, za prašiča povprečno 15 Din, za teleta 5—10 Din. Te dajatve so res hude in visoke. Ali nikakor ne upravičujejo pretiranih dobičkov, ki jih imajo mesarji v mesom. Pri cenah za klavno živino smo navedli najvišje cene, ampak v Ljubljani težko dobiš mesarja, ki bi plačal po 7.50 Din za vola. Celo po 5 Din plačujejo za dobrega vola in ako je kmet v sili, mu dajejo še manj. Na razpolago imamo dopis iz Prevalj, ki pravi, da ponuja mesar kmetom cele 3 Din za kg žive teže za kravo. Te krave pa so debele in dajejo prav dobro meso. V Prevaljah prodajajo mesarji po 12 Din kravje meso. V Ljubljani prav tako. Med 3 Din za dobro rejeno kravo pa med 12 Din za meso III. vrste je razlika, ki ne upravičuje nobene pritožbe čez davke in pristojbine! Redno se dogajajo v Ljubljani slučajji, da kmetje ponujajo prašiča celo po 4 Din kg. Pa ne najdejo kupca. — ltd.

Nismo zapisali predstoječega iz kakega sovraštva do mesarjev. Vsak človek mora živeti in tudi mesar, vendar vse, kar je prav. Vprašamo: če kupuje danes mesar živino po 3 do 5 Din za kilogram, prodaja pa meso po 16 do 18 Din, po čem pa bo sekal meso tedaj, ko bo morda cena živini 10 Din, kakor je še nedavno bila za lepo blago? Kdo bo plačeval visoke cene v težkih časih kakor jih preživljamo? Zato pozivljamo v imenu reda in pravice županstva: Brez ozira na to, kakšne odborulke imate med seboj, napravite v prodaji mesa red! Drugim oblastvom pa kličemo: Povejte občinskim upravam, kaj je njihova dolžnost in pomagajte jim s svojo veliko močjo, da napravijo oderuštvo konec, zakaj ljudstvo trpi.

Stoletnica rojstva Franceta Levstika

Preteklo nedeljo 26. julija so v Velikih Laščah in v prijazni vasi Retje, rojstnem kraju slovenskega pisatelja Franceta Levstika, slovesno praznovali stoletnico njegovega rojstva.

Prejšnji dan so priredili akademijo, na kateri je govoril dr. Slodnjak, znani raziskovalec in izdajatelj Levstikovih del.

Glavni del svečanosti se je pričel v nedeljo. Dopoldne je pred Levstikovo rojstno hišo govoril pisatelj Vladimir Levstik, pesem »Molitev« pa je zapel zbor Glasbene Matice iz Ljubljane. G. govornik je zlasti poudarjal, da je bil Levstik sicer pristaš jugoslovanske skupnosti, a je neomajno stal na stališču ohranitve in izgraditve slovenske samobitnosti in taki da moramo biti tudi mi.

Popoldne po litanijah so se zbrali množični zastopniki raznih oblasti, svetnih in cerkvenih, in številnih društev pred larno cerkvijo. Tu je govoril pisatelj Oton Zupančič, ki je omenil tudi znano Levstikovo povest »Martina Krpana«, poudarjal joč, da Krpan od cesarja za rešitev države ni ničesar drugega zahteval kot to, da mu dajo po svoje živeti.

Velikolaščanom in njih pripravljalnemu odboru pa častitamo na lepo uspeli proslavi.

Prosvetni dom v Novem mestu

so otvoren dne 2. avgusta. Ob tej priliki se bo vršil tudi prosvetni dan.

Spored prireditve je sledeč: Na predvečer 1. avgusta ob 20 se vprizori v spomin 50 letnice smrti Josipa Jurčiča in 100 letnice rojstva Franca Levstika žaloigra »Tugomerc«. Dne 2. avgusta zjutraj otvoritev prosvetnega dne. Nato govor dr. Jožeta Basaja, ravnatelja Združne zveze »O katoliški akciji in mladini« in dr. St. Žitka: »Kmečki fant in njegova rodna gruda«. Ob pol 11 sv. maša in cerkveni govor prevz. ž. škofa dr. G. Rožmana, ob pol 12 blagoslovitev doma, nato slavnostni govor prof. dr. K. Capudra »O pomenu prosvete« in govor urednika Frana Kremžarja: »Ob 40-letnici socialne okrožnice Rerum novarum«.

Med blagoslovitvijo doma poje pevski zbor »Gorjanci« pesem: »Ako Gospod ne zida hiše«, pozneje poje pesem »Povsod Boga«. — Popoldne ob treh koncert pevskih zborov novomeškega okrožja. Nato prosta zabava s srečolovom.

Prporoča se prvi slovenski savod

Vzajemna zavarovalnica Ljubljana

v lastni palači ob Miklošjevi in Masarykovi cesti

PODRUŽNICE:

Celje, Palača Ljudske posojilnice, Zagreb, Starčevičev trg 6, Sarajevo, Aleksandrova cesta 101, Split, Ulica XI. puka 22, Beograd, Poincareova 2

Neprijeten duh ust

Je zoper. Zobje slabe barve kvarije najlepši obraz Obi nih očistite se pri enkratni uporabi krasno osvežujoče CHLORODONT pasta. Za pri kratki uporabi dobijo svoje krasen sijaj slonovine. Poskusite najprej s malo tubo ob Din 8.—. Velika tuba Din 15.—. Dobite jo povsod.

KAJ JE NOVEGA

d 80 letnico rojstva je obhajala dne 22. julija t. l. Ana Pifajfar iz Sela pri Škofiji Loki. Imenovana je mati župnika g. Franceta Pifajfar v St. Gotardu in svakinja dveh upokojenih župnikov Janeza in Antona Pifajfar. Kljub visoki starosti izvršuje še vsa hišna in gospodinjstva dela in njene glave še ne pokrivajo sivi lasje. Bog jo živi še na mnogo let!

d 25 letnico mašništva je obhajal dne 22. julija tinski župnik g. Urh Hafner. Na mnoga leta!

d Štiridesetletnico mašništva je obhajal 23. julija g. župnik H. Povše na Čatežu pod Zaplalom. Bog živi delavnega in priljubljenega g. jubilara še mnoga leta!

d 52 let že vestno služi upravi zdravilišča Dobrna Lucija Kramar, roj. Vanovšek. V zdraviliško službo je prišla, ko ji je bilo 20 let. Naj ji Bog dodeli še mnogo veselih let!

d Umeščena sta bila 24. julija Janko Sušnik, župnik v Kolovratu, na župnijo Mengeš, in Franc Učakar, kaplan na Blokah, na župnijo Kolovrat.

d Za podpredsednika Slovenskega planskega društva so izvolili g. profesorja Janka Mlakarja.

d Novi dekan. Za dekana dekanije Slovenska Bistrica je imenovan laporski župnik g. Jožef Ozimič. Čestitamo!

d Novi predstojnik mariborske policije g. svetnik A. Gerzinič je prevzel 25. julija svoje posle.

d Rogaško Slatino si je ogledal pretekli teden predsednik vlade g. general Peter Živkovič.

d Jugoslovanska gasilska zveza ima svojo letošnjo glavno skupščino 1. in 2. avgusta v Mariboru.

d Več slučajev škrlatinke se je zopet pojavilo v Borovnici.

d Novo šolo grade v Malem Slatniku pri Novem mestu. V stavbi bodo stanovanja za učitelje in slugo. Stroški so proračunani na 542.998 Din.

d Novi motorni brizgalni so slovesno blagoslovili te dni v Novi cerkvi in v Št. Ilju v Slovenskih goricah.

d Sodišča na deželi in v Ljubljani imajo po odredbi g. ministrskega predsednika do preklica uradne ure od pol 8 do pol 12 in od 16 do 18, ob sobotah le od pol 8 do 13, ob nedeljah in praznikih od 9 do 11. Vložišče je odprto ob delavnikih od pol 8 do pol 12 in od 16 do 17, ob sobotah od pol 8 do pol 13, ob nedeljah in praznikih od 9 do 11.

d Uradne ure za stranke pri prosvetnem oddelku kr. banske uprave v Ljubljani so vsak torek in petek od 10 do 12. V izvenuradnih dneh, oziroma urah, se stranke ne bodo sprejemale.

d Euharistični kongres. V skopljanski škofiji se bo obhajal 15. avgusta evharistični kongres v Letnici, v starodavnem svetišču Matere Božje, ob priliki praznovanja 1500 letnice Efeškega zbora. Mogoče da imajo mnogi, ki bi hoteli priti, še vedno predsodke, da so ti kraji nepristopni; pa le poskusite in prepričali se boste, kako prijetno je potovanje do svetišča Matere Božje. Železnica do Skoplja in od Skoplja

do Uroševca; avtomobilski promet (30 km) od Uroševca do Letvice. Bliznje informacije se dobijo pri škofijskem ordinariatu v Prizrenu ali kat. župnem uradu v Skoplju.

d Nove uniforme za ljubljanske policiste. Po novi naredbi o službeni obleki so dobili nekateri ljubljanski stražniki nove našivke na bluzah, ki naj značijo njihove šarže in službene stopnje. Pripravlja se popolno preuniformiranje ljublj. stražnikov, ki dobe namesto črnih temnomodre bluze in nove čepice. Prav tako dobimo tudi posebne stražnike-prometnike. Policijski častniki so tudi dobili nove uniforme.

d Prazgodovinsko gradišče so odkrili na Limberku pri Dobropoljah. Razne izkopanine dokazujejo, da je to gradišče stalo še v rimskih časih. Najbrž je bilo porušeno šele po Slovencih, ki so prihajali v šestem in sedmem stoletju z veliko silo po starih rimskih cestah in ob Krki navzgor.

d Brzobjavno in telefonske centralo so na novo otvorili na pošti v Senčurju pri Kranju.

d Dobro vino prodaja po 5 Din liter Franc Čeh, trgovec v Murski Soboti. Davke in doklade plača sam.

d Pobiranje mostnin na banovinskem mostu v Sevnici se ukine z 31. decembrom 1931.

d Na en dan je prejela štiri sv. zakramente. Ni se to zgodilo morda v misijon-skih pokrajinah, marveč v naši državi, in sicer v Sloveniji. Oseba, ki je te zakramente isti dan sprejela, ni bila Slovenka, marveč židinja Regina Levy iz Zvonimira v Bosni. Izbrala si je kot druga v življenju Slovenca Mirka Jagodiča, vojaškega veterinarja v Zvonimiru, in zato se je svobodnim sklepom odločila, da vstopi v katoliško Cerkev. V nedeljo 12. julija je bila v župni cerkvi v Šmartnem pri Litiji ob velikem navalu ljudstva slovesno krščena. Po sv. krstu sta oba zaročenca prejela sv. obhajilo, nato sta se odpeljala v Ljubljano, kjer je škof dr. Rožman Regini Levy podelil zakrament sv. birme. Po sv. birmi sta bila zaročenca poročena ter sta tako prejela zakrament sv. zakona.

d Predsednik »Ognja« je postal kletarski nadzornik. Po »Slovenskem gospodarju« posnemamo sledečo zanimivo notico: G. Žmave Andrej, upokojeni ravnatelj vinarske in sadjarske šole v Mariboru, je imenovan za vršilca dolžnosti kletarskega nadzornika v dravski banovini ter se mu je odredil sedež pri kmetijskem oddelku banske uprave v Ljubljani. G. Žmave se bo torej preselil v Ljubljano. Ker je g. Žmave menda predsednik društva »Ogenj«, ki mu je namen agitacija za sežiganje ljubi po smrti, se bo temu društvu, ako se njegov sedež s predsednikom ne preseli v Ljubljano, izvolil najbrž nov predsednik.

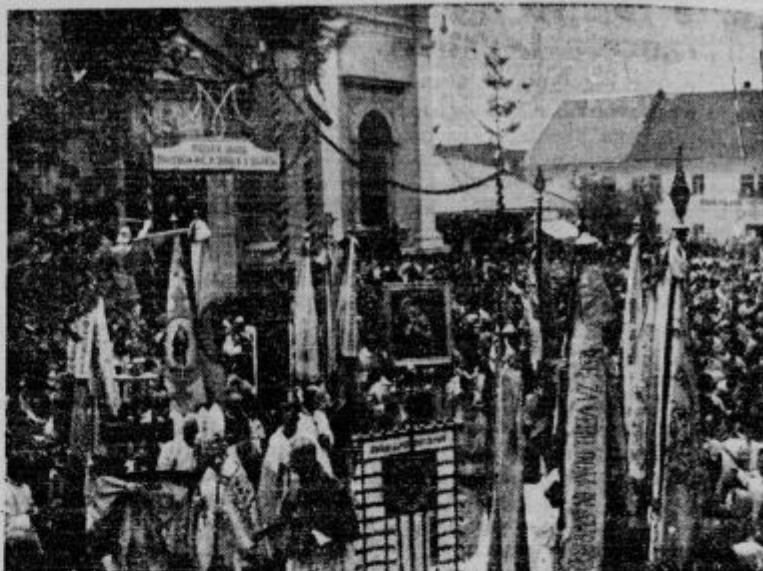
Z našo nmetno

moštovo esenco „Mostin“

si lahko vsakdo z malimi stroški pripravi izvrstno obetno in zdravo domačo pijačo. Cena 1 steklenice za 150 litrov Din 30.—, po pošti Din 35.—. Dobi se samo v drogeriji A. Kana slonova. Ljubljana in drogeriji Wolfgram nasl. M. Kana, Maribor, Gosposka 33.

Cerkev Marije Pomotnice na Brezjah je bila v soboto zvečer ob priliki rimske procesije krasno razsvetljena.

Cudodelno podobo Marije Pomagaj nesejo v slovesnem sprevodu na altar pred cerkvijo, kjer je knezoškof dr. G. Rožman opravil sv. mašo.

Ana Pfajtar iz Sele pri Školji Loki je 22. julija praznovala 80 letnico rojstva.

Generalni vikar ljubljanske škofije Ignacij Nadrž bere g. knezoškofu spomenico, v kateri prosijo verni Slovenci, da bi se uvedlo postopanje za proglasitev škofa Baraga blaženim.

Alzacki poslanec abbe Wetterle, ki je te dni umrl. Pokojnik je bil za časa nemškega režima v Alzaciji neupogljiv branitelj francoskih narodnih pravic, ki jih je do leta 1914 zastopal tudi v nemškem državnem zboru.

Pogled na množice, ki so bile na zborovanju Kat. akcije na Brezjah.

d Novi pekarski dom si je postavilo Pekarstvo društvo v Ljubljani na Dunajski cesti pri topničarski vojašnici. Kdaj si bodo tudi naši kmetje postavili svoj »Kmetški dom«? Kadar bodo prodajali svoje proizvode vsaj po tako ugodnih cenah, kot prodajajo, svoje mnogi drugi stanovi.

d Gre, čeprav počasi. Z dnem 25. julijem so znižali ljubljanski mesarji cene za svinjsko meso takole: 1 kg hrbitišča (kare) 22 Din (doslej 23 Din), 1 kg vratu (šina) 18 Din (doslej 20 Din), 1 kg reber 16 Din (doslej 18 Din). Znižanje cen je obvezno za vse mesarje v mestu.

d 1.660.000 litrov sladke kapljice iz vinogradov ali pa tudi iz raznih kleti, ki ji pravijo vino, je Ljubljana izpila v prvi polovici leta 1931.

d Novo policijsko poslopje bodo sezidali v Ljubljani. Vsa zadeva je sicer šele v prvem stanju pogajanj, ki pa gotovo ne bodo predolgo trajala.

d Slavna kranjska čebela. Egiptsko ministrstvo poljedelstva se je obrnilo na naše poljedelsko ministrstvo s prošnjo, da nabavi večjo količino naših kranjskih čebel. Poljedelsko ministrstvo je takoj poslalo to prošnjo kr. banski upravi v Ljubljani, da se tej želji čimprej ugotovi. Sodijo, da bodo v najkrajšem času prispela iz Egipta še druga naročila kranjskih čebel, ker je zavladalo v egiptskih krogih, ki se pečajo s čebelarstvom, veliko zanimanje za kranjske čebele. Največje zasluge za te nabave ima Ivan Strgar iz Bohinja, ki je na čebelarški razstavi v Aleksandriji opozoril egiptške čebelarje na kranjske čebele, ki so mnogo boljše kakor egiptske.

d Poseben odsek za urejevanje hudournikov so ustanovili pri kr. banski upravi v Ljubljani. V delokrog tega odseka spadajo: 1. Posli po zakonu o urejevanju hudournikov, kolikor niso pristojna za to podrejena oblastva, in reševanje pritožb zoper njih odločbe. 2. Izdelovanje načrtov in pa predhodnih računov za urejanje hudournikov in za izboljšanje gozdnega zemljišča, in 3. pregledovanje in odobravanje projektov, kakor tudi odobritev izvršenih del, kolikor ne presegajo 500.000 Din. Odsek je neposredno podrejen banu.

d Da se prepreči nevarnost gozdnih požarov, opozarjamo posestnike gozdov in vse občinstvo na tozadavne predpise zakona o gozdovih z dne 21. decembra 1929. V času suše in velikih vetrov je kuriti v gozdu sploh prepovedano, takisto zunaj gozda na razdaljo 50 metrov. Kdor kuri v gozdu radi posebnih varnostnih ukrepov (na pr. radi zatiranja lubadarja), mora ogenj nadzirati in pred odhodom popolnoma pogasiti. Če zapazi kdo v gozdu ali ob gozdnem robu nepogasen in zapuščen ogenj, ga mora pogasiti. Posebej se opozarjajo izletniki, da mora kadilec vsako cigareto in vžigalico, preden jo odvrže, popolnoma ugasiti. Prestopki navedenih predpisov se po zakonu najstrožje kaznujejo.

d 70 do 80 odstotkov vseh posevkov je teča pobila 22. julija nad delom Hercegovine.

d Ako ne bo posebnih vremenskih nesreč, trdijo službeni podatki, bo v Jugoslaviji letošnja letina za koruzo tako dobra, kakor je še ni bilo. Koruza je najlepša v moravski in drinski banovini.

d Letošnja žetev v dunavski banovini (Vojvodina) je končana. Povprečno znaša

pridelek 16 q na hektar. Celotni pridelek žita v dunavski banovini znaša letos 115 tisoč stotov.

d Skupina poljskih poljedelcev, vinogradnikov in sadjarjev, pride avgusta v Jugoslavijo, da prouči našo izvozno trgovino in da zaključi kupčije vina in grozdja.

d Velike zaloge premoža so odkrili v okolici Vočina pri Virovitici.

d Gostilničarska pivovarna. Te dni so se mudili v Laškem inženjerji tvrdke Novak in Jahn iz Prage, ki imajo nalog do 31. julija 1931 izvršiti strojne načrte, na podlagi katerih se bodo tekom nadaljnjih 14 dni izvršili stavbeni načrti. Takoj nato se bo stavba oddala v izvršitev ter se bo z delom pričelo nepreklono meseca septembra. Ze pred dobrim tednom je upravni svet predložil ravnateljstvu državnih železnic v Ljubljani potrebne načrte za industrijski tir in se vsak dan pričakuje razpis komisije. Industrijski tir se bo takoj napravil. Vplačila se vršijo redno. Novo podpisovanje s povišanjem glavnice na 15.000.000 Din se vrši proti pričakovanju uspešno. Gostilničarji pa tudi drugi pridobitni krogi dobivajo bolj in bolj zaupanje v podjetje. Pričakovati je, da bo do 15. avgusta podpisana nadaljnja glavnica, kakor je bilo sklenjeno na ustanovnem obnem zboru.

d Zakon o spremembi in dopolnitvi zakona o srednjih šolah je podpisal Nj. Vel. kralj. Poleg raznih novih določb ureja ta zakon, da so izven šole srednješolci lahko člani verskih društev svoje verske pripadnosti.

d Zagrebški Slovenci na izletu. Dne 19. julija je odšel zagrebški slovenski cerkveni odbor s slovenskim cerkvenim zborom na izlet v Šestine, da bi s tem počastil svoje požrtvovalne pevce, ki vabijo vsako nedeljo pri Sv. Roku s svojim ubranim petjem v cerkev ves slovenski živelj in tudi brate Hrvate. Ob šestih se je udeležil ves zbor večernic v župni cerkvi v Šestinah, kjer so prepevali lavretanske litanije, pred oltarjem župnik z dvema klerikom, na koru pa zbor, vsi v slovenskem jeziku. Šestiničani so bili presenečeni radi te novosti in so vsi hvalili lepo petje. Po večernicah so odšli ključarji sv. Roka s pevskim zborom v gostilno, kjer so bili pevci pogoščeni. Pri tej priliki je šestinski g. župnik Dukič pozdravil slovenski cerkveni pevski zbor in izrazil svoje simpatije do Slovencev, med katerimi je odrasel, in želel mnogo uspeha možem, ki so počeli v Zagrebu dvigati versko življenje med slovenskimi delavci in uslužbenci. Tudi eden ključarjev in pevovodja sta izrekla kratke napitnice. Temu izletu se je pridružil tudi prof. Pavlič iz Celja z 20 zagrebškimi Slovenci. Med pevci smo zapazili tudi profesorja na glasbenem zavodu g. Srečka Kumra, ki je častital na uspehu. V zadovoljstvu in veselju razpoloženju se je pevski zbor zopet vrnil v mraku nazaj v prestolnico Hrvatov.

d 1000 trafik je v Zagrebu. Zagrebčan pokade mesečno za osem milijonov dinarjev tobaka in cigaret. Največ pokade Zagrebčani cigaret »Sava«, in sicer 17 milijonov komadov. Za njimi pridejo seveda »Zeta«, katere kade vsi, gospoda in delavci. Na mesec jih pokade Zagrebčani 8 milijonov. »Vardar« cigarete notirajo precej slabše, vendar se jih pokadi na mesec 7 milijone komadov. »Drina« ne zaostaja dosti za »Vardar«, saj imajo isto ceno. Mesečno

jih spuste v zrak 2.800.000 komadov. Luksusne cigarete izkazujejo bolj majhne številke. Najmanj pokade Zagrebčani »Kara« gorgje, saj so najdražje, namreč samo 4000. Cigaretne papirja se proda v Zagrebu mesečno okrog 70.000 zavojčkov.

d Načrt zakona o kovanju drobiža je izdelala posebna komisija strokovnjakov Narodne banke v Belgradu. Kovan bo menda najprej nikeljasti denar po 10 in 20 par.

d Za dobre trgovske zveze z Belgijo. Jugoslovansko-belgijsko društvo v Bruxellesu organizira izlet belgijskih gospodarstvenikov po Jugoslaviji. Kakor sedaj poročajo, bodo belgijski gostje prišli 2. septembra v Split in od tu nadaljevali pot v Belgrad, Zagreb in Ljubljano. Ni dvoma, da bodo povsod najpriščneje sprejeti, ker bo s tem obnem dana prilika našim trgovcem, da navežejo nove slike z Belgijo.

d Jugoslovanska pomorska trgovina nam kaže sledečo sliko: v inozemstvo je izvozila leta 1930 iz jugoslovanskih pristanišč Italija 13.587.000 ton, Jugoslavija ton 6.412.000, Grčija 1.760.000 ton, Anglija ton 1.243.000. Po tej statistiki je torej bila udeležba Italije na jugoslovanski prekomorski trgovini dvakrat večja nego Jugoslavije same.

d Z veliko metlo so začeli pometati pri Osrednjem uradu za zavarovanje delavcev v Zagrebu. Splošno pa obžaluje o izločitev dr. Arzelina, ki ga poleg g. Glaserja smatrajo za najposobnejšega uradnika.

d Radi nizke vode je plovba po Savi in sicer od Broda v Sisek in obratno, ustavljena.

d Že nastopajo krvoločneži. Te dni so napadli volkovi Novo Gradiško pod Večbitom in so napravili veliko škodo. Razgali so 32 ovac. Kmetje so se zbrali, da bi pobili volkove. Ubili pa so le enega. Med borbo je volk, ki je plaval po morju, vlekli s seboj ribiški čoln, katerega so držali štirje z vrvmi.

d Usodno murskopoljske vode so zahvalevalo šesto letošnje žrtev tekom dveh mesecev. V Gornji Radgoni sta utonila letos že dva, neki trgovski pomočnik in neki vojak. V Veržeju je utonil dijak ljubljanske gimnazije, pred kratkim je utonil v Muri g. Belšak, fant-edinec, ki je pravkar nameraval prevzeti domače posestvo, pretekli teden je utonil sin pokopača iz Križevc, ono nedeljo pa se je raznesla novica o novi vodni nesreči. Osmošolec mariborske humanistične gimnazije, Franc Štampar, sin župana in gostilničarja iz Presike, župnije Ljutomer, se je s svojim tovarišem šel kopat v soboto popoldne k mlinu na pol ure oddaljeni Pristavi. Ščavnica radi suše zadnji čas ni globoka, a na imenovanem mestu pri mlinu dosega vseeno štiri metre. Med kopianjem se je osmošolec Štampar kar na naglem začel potapljati. Zapustilo so ga moči in je izginil v vodi.

d Razne nesreče. Strupena kača je pila 21 letnega Stefana Petriča v Platu nad Mežico. — Dinamična patrona je odtrgala levo roko 26 letnemu delavcu Lovrencu Šeguli v Breznu. — Blizu Slovenje vasi na Dravskem polju je avtomobil do smrti povozil 60 letno Jero Skaza. — V Gančanih pri Beltincih (Slovenska krajina) je odtrgala mlatilnica polovico roke 23 letnemu

Franck Levstik, slovenski pisatelj. Čigar 100 letnico rojstva obhajamo letos. V nedeljo so se v Vel. Laškah, rojstni žari pisateljeva, vršile v ta namen velike svečanosti, ki jim je prisostvovala tisočglava množica.

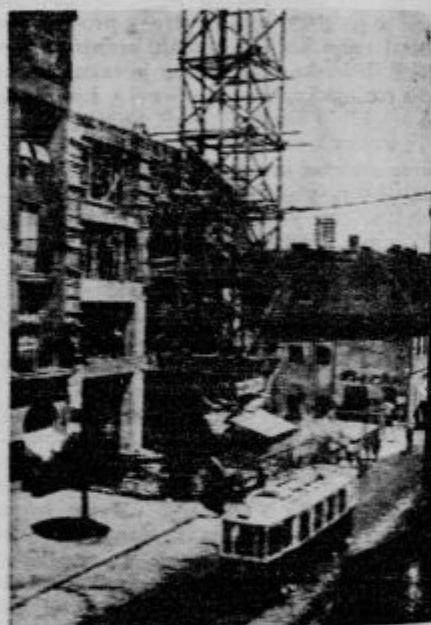
Poljed na množice, zbrane na proslavi 100 letnice Levstikovega rojstva pred mislivo rojstno žari.

Posetni grinih, ki je zmagnal na veliki tekmi Harwachi-Berlin. Zmagnal je razdalje 850 km v 42 urah. Imel je povprečno hitrost 200 km na uro, kar za grinih ni kaničobi.

Najmanjši čoln z vsjakom in njegov iznajditelj. Ladnja je 1 m dolga in približno 10 funtov težka. Morski vojniki bi se v njej seveda ne ubraali.

Ljubljanski prometnik brez počasn in zemelj. In nadstropja so že gotova. Še osmi jih bodo nadgradili. Vsa stanja le iz molinskega telesohotona.

Franoski konj »Yarles«, ki je zmagnal na mednarodnih lovskih dirkah v Karlsruheu pri Berlinu in zaslužil nagrado 50.000 mark ali okroglo 400.000 Din. Njegov jockey Kalley velja za enega najboljših jockeyev v Franciji.

Spomenik kralja Petra boje odkriti v Ljubljani pred ročevjem v nedeljo, 6. septembra. Podstavek za spomenik so že položili. Voznj se vidali 25. julija spominske listine. Na ulici vidimo imenitne osebnosti, ki se prisostvovala polaganju temelja.

Ivanu Zaliga. — V Gomilicah pri Turnišču je mlatinca zmečkala levo roko Štefanu Sebanju iz Dobrovnik. — V Muri sta utonila pri kohanju 17 letni Franc Zorec iz Križevcev pri Ljutomeru in 31 letni posestnik Anton Belšak iz Godemarovcev. — Z vilami je zabodel v obe koleni v Bezovici pri Koničah neki sosed 60 letnega tesarja Matijo Hudeja. — Kenj je brenil v trebuh posestnika Vida Gubenska iz Sel pri Livnici in ga zelo nevarno poškodoval. — Dva posestnika sta pogorela v Bučki gorci pri Kozjem.

d Krava ga je vlekla s seboj. Devetletni Josip Tomič, sin posestnika iz Bizeka pri Stenjevcu poleg Zagreba, je gnil domačo kravo napajat k studentu. Dečko se je najbrž hotel nekoliko igrati in si je zadržnil okrog telesa vrv, ki je bila kravi privezana okrog vratu. Naenkrat pa se je krava splašala in se spustila v divji beg. Mali je nekaj časa tekel za njo. Kmalu pa so ga zapustile moči in se je zgrudil onemogel na zemljo. Krava ga je vlekla za seboj še dober kilometer, dokler ni pridvela do nekoga dobla, okrog katerega je začela tekat. Dečko je pri tem seveda opletal ob drevo in pri tem se mu je domol prsni koš. Ko so prihitali kmetje, da bi ga rešili, je bil že mrtev.

d A kadar mrivim klenka... V Celju je umrl g. Pirnat Janko, 22 letni bogoslovec ljubljanske škofije na posledicah avtomobilske nesreče pri Gomiljskem. — V Zgornji Sclčavi je preminul veleposestnik g. Rok Klementsšek. — V Ljubljani so pokopali g. Stančoka Novaka, tajnika banske uprave. — V ljubljanski bolnišnici je odšel na drugi svet abs. ing. Gabrijelčič Mirko iz Avč pri Gorici. — Na Vrhniki so pokopali Franceta Preka, ključarja farne cerkve. — V Mariboru je umrla 72 letna Ivana Verbič iz Postojne. — V Celju je preminula Goršak Jožeta, delavka v Westenovi tovarni. — V vojaški bolnišnici v Ljubljani je preminul orožniški podnadrednik g. Alojzij Gojčič. — Na Bregu pri Ptujju je zapustil dolino solz občinski tajnik Ivan Lasbaber. — V češki Pragi je umrl g. Alojzij Lykač, vpokejni generalni ravnatelj ljubljanske kreditne banke. — V Ljubljani je odšla po večno plačilo Kristina Bayer roj. Vidic vdov. Dečman. — V Mariboru so pokopali Amalijo Kaspar, soprogo vpok. strojevodje. — V Celju je umrl 81 letni občinski revež Anton Verder. Pri njem so našli okrog 20.000 Din. — V Konjicah je zaspala v Gospodu ga. Antonija Podgoršek. — Umrli daj Gospod večni mir, preostali pa naše prisrčno sožalje!

d Šest tovornih avtomobilov je zgorelo v skladišču novosadske tvrdke Wollner.

d K požaru v Nadlesku, o katerem smo že zadnjič poročali, naj še pripomnimo: Zgorelo je 17 hiš in 51 gospodarskih objektov. Več hiš je močno ožganih. Ogenj je uničil tudi trgovino Alojzija Mlakarja. Glede gasilskih društev, ki so gasila, moramo popraviti v toliko, da gasilnih društev iz Prezida in Planine ni bilo. V Bukoveh pri Babnem polju je požar uničil dve hiši in tri skednje. Oškodovani so trije posestniki. Gozd ni gorel. Za pomoč pogorelcem v Nadlesku se je osnoval odbor, ki se je že sestel. V odboru so: Jakob Škrbec, namestnik župana, župnik Jernej Hafner, Leo Šanta, Miloš Benčina, od pogorelcov pa Janez Škrbec in Franc Gregorič. — Škodo so ocenili na 3.300.000 Din.

d Domovanje je uničil ogenj posestniku Kostanjevcu Francu v Cerovem logu pod Gorjanci na Dolenjskem.

d Zaščita države. Pred državnim sodiščem v Belgradu je bila razglašena sodba proti Ljevakoviču in tovarišem, ki so se morali zagovarjati zaradi umora novogradskega župana Andreja Beriča, zaradi raznih poskušanih atentatov v državi. Obsojeni so bili: na smrt Ivan Ljevakovič st. in Ivan Rosič. Na 15 let ječe Ivan Ljevakovič ml. Na 10 let ječe Ivan Šaup. Na 3 leta ječe Ivan Jelčić in Andrej Müller. Na 2 leti ječe Stefan Papac in Peter Nožarič. Na 6 mesecev strogega zapora Ignacij Terihaj.

d Salezijanski zavod v Veržeju. Na rodovitnem Murskem polju z razgledom na lepe Slovenske gorice med Ljutomerom in Radgono stoji krasen Salezijanski zavod »Marijanišče«. V ta zavod sprejemajo dijake, ki se žele posvetiti duhovniškemu in misijanskemu poklicu. Sprejemajo se tudi starejši gojenci, ki so že prekoračili trinajsto leto in na drž. gimnaziji ne morejo biti več sprejeti. Biti pa morajo nadarjeni in imeti dobra spričevala. — Kdor želi vstopiti v zavod, naj se do 15. avgusta obrne na vodstvo zaveda, kjer bo dobil podrobne pogoje za sprejem. Naslov: Salezijanski zavod Marijanišče v Veržeju p. Križevci pri Ljutomeru.

d Pri žolčnih in boleznih na jetrih, žolčnem kamnu in zlatenici urejuje prebavo naravna »Franz-Josef« grenčica na naravnost najpopolnejši način. Klinična izkustva potrjujejo, da je povsem učinkovito domače zdravljenje z »Franz-Josef« vodo, če se jemlje zjutraj na tešče, pomešana z malo tople vode. »Franz-Josef« grenčica se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in špecerijskih trgovinah.

Radio

Radio program od 30. julija do 6. avgusta 1931.

Vsak delavnik: 12.15 Plošče — 12.45 Dnevne vesti — 13.00 Cas, plošče, borza — 18.30 Salonski kvintet — 22.00 Cas, poročila.

Cetrtak, 30. julija: 19.30 Slovensko pravorečje — 20.00 Gimnastične vaje — 20.30 Adamičev večer: I. Uvodno besedo govori dr. Stane Vurnik, II. Samospevi ge. Pavle Lovštovca in g. Mirka Jelačina — 21.30 Celo koncert g. Bogita Leskovic — 22.00 Slovenske narodne, poje in spremlja na harmoniko g. Ivan Germ iz Amerike. — Petek, 31. julija: 19.30 Gospodinska ura — 20.00 Pravljice za odrasle — 20.30 Prenos iz Belgrada. — Sobota, 1. avgusta: 19.30 Casnik in časnikarstvo — 20.00 Koncert godbe na pihala »Sloge« — 21.00 Prenos iz Park hotela na Bledu — 22.15 Salonski kvintet. — Nedelja, 2. avgusta: 9.00 Kmetijsko predavanje — 9.30 Prenos cerkvene glasbe — 10.00 Plošče — 10.30 Versko predavanje — 11.00 Salonski kvintet — 12.00 Cas, dnevne vesti, plošče — 15.30 Citre solo, g. Mezgolits — 16.30 Zabavno čtivo — 17.00 Salonski kvintet — 20.00 Operni duetni večer, izvaja gdč. Vera Majdičeva in gosp. Jože Gostič, solista ljublj. opere — 20.45 Koncert salonskega kvinteta, vmes poročila in časovna napoved. —

Od 3. do 9. avgusta postaja ne deluje radi čiščenja strojev.

NAZANILA

n Fantovski odsek, kat. izobr. društva v Dolu pri Ljubljani, poziva vse svoje člane, da v nedeljo 2. avgusta prične zopet s svojimi rednimi sestanki, in sicer ob 1. uri pop. kot običajno. Toraj na delo fantje, da bomo tudi želi kar smo sejali. — Bog živil — J. L., tajnik.

Zgubila se je pol leta stara siva psička ovčje pasme, ki sliši na ime Diana. Kdor jo pripelje, dobi 100 Din nagrade pri Vinku Jamar, Poljane nad Škofjo Loko.

Pravni nasveti

Stalna nesposobnost za vojaka. M. B. G. Preteklo leto so vas pri naboru spoznali za začasno nesposobnega. Ker pa ste zelo kratkovidni, bi radi vložili prošnjo za popolno oprostitev vojaške službe. Ali je to potrebno? — Ne. Nobene prošnje vam ni treba vlagati. Če so vas lani spoznali za začasno nesposobnega, pridete letos itak zopet na nabor. Če bodo pri naboru ugotovili vašo popolno nesposobnost, vas bodo spoznali za stalno nesposobnega, kar bo imelo za posledico popolno oprostitev vojaške službe.

Hlev ob meji. F. K. S. Zgraditi nameravate hlev tik ob kapu sosedovega poslopja. Sosed pa zgradbi ugovarja, češ da v slučaju zgradbe vašega hleva ne bo mogel popravljati strehe na svojem poslopju, dalje, da bi snega ne mogel metati na vaš svet itd. Kako se je ravnati? Ali je merodajen občinski ogleđ? — Predno začnete graditi, zaprosite pri županstvu za stavbno dovoljenje. Predložiti morate načrt hleva v dveh izvodih. Županstvo bo sklicalo krajevni ogleđ, h kateremu bo poklicalo tudi sosed. Pri tem ogleđu bo lahko sosed povedal vse ugovore, ki jih ima proti zgradbi vašega hleva. Županstvo se bo pa moglo ozirati le na ugovore, ki so javno-pravnega značaja (n. pr. varnost ognja, zdravstvo itd.). Če iz javno-pravnih ozirov ne bo nobene ovire, bo županstvo vam izdalo stavbno dovoljenje, sosed pa bo pa z njegovimi zasebno-pravnimi ugovori (pravica kapu, pravica hoje in kidanje snega po vašem svetu) zavrnilo na pot civilne pravde. Če vas bo nato sosed tožil in bo v pravdi dokazal, da že nad 30 let hodi pri popravljanju strehe po vašem svetu, da toliko časa kida sneg na vaš svet, mu te pripisestvovane služnostne pravice ne boste mogli odvzeti in boste torej morali hlev že toliko od meje postaviti, da sosed v izvrševanju navedenih pravic ne bo oviran. Kaj pa sosed namerava ob vašem bodočem hlevu napraviti, pa sedaj še ne prihaja v poštev in bi tudi v slučaju pravde bilo to nemerodajno.

Posredovalni uradi. F. S. J. Vprašujete, zakaj sodišča ne pošiljajo več tožba radi žaljenja časti posredovalnim uradom v svrhu poizkusa poravnave. — Dne 1. januarja 1930 je stopil v veljavo nov zakonik o kazenskem sodnem postopanju. Ker ta izrecno ne omenja, da postopanje pred posredovalnimi uradi še dalje velja, so se sodišča postavila na stališče, da so posredovalni uradi ukinjeni in jim zato ne pošiljajo več tožba radi žaljenja časti v poslovanje. V civilno-pravnih sporih, t. j. zlasti v stvarnih, ki se tičejo posestev, se pa ima še vedno vsak občan pravico obračati na občino za pomoč.

Prispevek za nabavo gnojničnih sesalk. V. N. S. Slišali ste, da se dobi podpora za nabavo gnojnične sesalke, pa ne veste kje in kam se vam je obrniti. — Podpora za nabavo gnojničnih sesalk dovoljuje kr. banska uprava in sicer prispeva eno tretjino nabavne cene. Prošnjo za tak prispevek je torej vložiti na kr. bansko upravo. Vsaka prošnja mora biti potrjena od občinskega urada in sreskega načelstva. V prošnji mora biti navedena dolžina sesalke, ki je od 3 m dolžine naprej v dolžinah po pol metra več. V prošnji mora biti tudi izjava, da bodo prosilci v slučaju priznanja prispevka posodili sesalko tudi sosedom proti primerni odškodnini. — Banska uprava daje tudi prispevke za nabavo gnojničnih voz, vendar samo takrat, ako naročijo iste kmetijske organizacije za več članov.

Odpoved poročta. C. N. A. Pred tremi leti ste bli prijatelju za poroka, ker je zatrljeval, da bo dolg v treh letih plačal. Obljube pa ni držal in ni še nič plačal. Ali morete odpovedati poročto. — Ne. Dokler ne bo dolg plačan, ne boste prosti poročta. Če bi bilo poročto po poljubnosti odpovedljivo, bi ne imelo nobenega smisla, kar gotovo sami vidite.

S strojnicami in topovi vzdržuje vojaštvo red na Španskem.

Dve in pol milijardi kilovatnih ur bo proizvajala električna centrala ob ruskem Dnjenru. 17 tisoč delavcev je zaposlenih.

Gebavest je raširjena v južnoitalijanski pokrajini Kampanji.

Nemčija in Poljske sta zreli za revolucijo, pravijo ruski bojiševiki.

Pčzar je uničil poslopje katoliškega zavetišča v ameriškem Pittsburgu. 22 starčkov je zgorelo.

Veditelj Alzacije — Francos Abbe Wetterle je umrl v starosti 70 let.

PO DOMOVINI

Delavski tabor.

(Bih. Bistrica.)

2. avgusta po deseti sveta maša je v Bih. Bistrici delavski tabor pred Prvoletnim domom, iz Ljubljane pridelata dva govornika. Delavci, prišli val in pokazali s svojo prisotnostjo, da živimo in delamo! Vabijo vas kricanski socialisti. Taborje vsi ob vsakem vremenu.

Obilnica otvoritve galerij.

(Gorje.)

Pred letom ogoraj so kresovi naznačili dan zgodovinske važnosti za Gorje. Dne 27. t. m. nasreč, so bile otvorjene v Pokluški luknji galerije B. J. V. Kraljeviča Andreja. Ob tizu in daleč so pritekli pogledat prijatelji prizadatih krasot. S temi galerijami je odprta najbližja pot preko Poklake na prekrasnih Medih studenc pod Triglavom. Pot ni težka, pelje po lepem gozdu skozi Poklako (tako imenovani Graben) in se končuje na glavni cesti pred Mezim studencem. Pot je narkirana z Bista (sivič tržico z belo pikoi) in Polhova skozi Poklako ležajo, dalje skozi štiri pekrasne Vrte. V tretjem Vrte se nahajajo galerije, na koncu sledi pa je prehod skozi skalnato duplino (Preras). Vrte so obdani krog in krog z navpičnimi skalami in naravnimi oboki, ter mostovi. Pokluška luknja se posebno odlikuje po znani prilici, kjer je baje Prisoj Trubar razlagal gorjanski kmetom svojo hlačnako vero. Tudi je začel v Pokluški luknji bršič neovito planinsko društvo sestanke in društvene seje. 2. avgusta bo planinska podružnica praznovala obilnico otvoritve galerij. Ob tej priliki bo privedila v Pokluško luknjo, v tem romantičnem zavesiču naših pradedov, veliko planinsko veselo.

Gospodarske novice.

(Predložje.)

Čudaj, da se je enemu trgovca nasprotovalo odpri novo trgovino, je dal povod za otvoritev konzuma po naši Mlekarski nakupovalni in prodajni zadrugi. Pred dobrim mesecem so bile še samo sanje posameznikov, danes pa postaja dejstvo. Člani so vsi mrduljeni za to novo ustanovo, ki kaže na osamosvojitost. Baš v tem se kaže, da so resni časi, ki ustvarjajo tudi resne misli ter trezna dejanja, da se izogiba vseh nepotrebnih izdatkov in varčuje. Bo vse praktično urejeno, nič ne bo treba sproti denarja, ki za danes tako primanjkuje, kar mesечно se bo odraščajalo zakupljeno od voze za donosno mleko v mlekarno. Tako bo zelo primerno za obe strani: za kupca, kateremu ne bo treba vzeti v trgovino denarja in zadrugi, ki bo sproti dobila plačilo in ne bo treba črne knjige. Upamo, da bo tudi ta stran naše zadruge za člane tako blagodejna, kakor je delovanje mlekarne same, ki je življenjskega pomena za naš kraj. — Letošnje pomlad se je precej govorilo tudi o sadni sušilnici, ki naj bi jo postavila Sadjarska podružnica. Ker kaže sadna letina slabo, je zanimanje za to omiznilo. Vendar priporočamo podružnici, naj tega vprašanja ne pusti nerešenega, ker rabimo moderno in primerno sadno sušilnico, da se omeji škodljiva kuha žganja iz sadja. — Kmetijska nadaljevalna šola bo z obiskovalci v pretekli zimi menda napravila poučni izlet. Ni še končno določeno, ali na kmetijsko šolo na Grm ali kam na Gorenjsko. Prihodnje zimo se bo kmetijsko-nadaljevalna šola postavila bolj na trdno podlago in se bo pouk pričel že z novembrom. — Ljudi našega kraja razburjajo računi za montiranje električnih števec po Završnici. Nekateri so se pritožili in uspeli, drugi pa so si nakopali samo sitnosti s monterji. Računi so res proti pričakovanju visoki, pa kaj hočemo, vsaka r.o. va reč je draga in končno plačaj še hočeš imeti. Tako ni vsaka modernizacija že šparanje in je ljudem težko v teh časih za denar.

To in ono.

(Preddvor.)

Romantična lega in svež planinski zrak, sta privedla zopet mnogo letoviščarjev k vznožju Storičla. »Pension Grintovec«, »Hotel Storičler ter vaa zasebna stanovanja so že davno zasedena. Primanjkuje nam le še par moderno urejenih hotelov, zakaj dotok tujcev je vsako leto večji. — Ena izmed najlepših in najvišjih stavb v Preddvoru bo sedaj brez dvoma »Preddvorski dom«, katerega dela se bližajo h koncu. — Kakor vsako leto je pohitelo tudi letos na Jakobovo nedeljo mnogo turistov čez

Mali Grintovec in Zaplato na sv. Jakob. Kjer se je vrtila sveta maša.

Plesne licenze in policijska ura.

(Iz Kamniške okolice.)

Sedaj v poletnem in tudi v jesenskem času obhajajo se v mnogih županih cerkevna zbiranja. Gostilničarji znajo to priliko izobno porabiti v svojo korist, in sicer na ta način, da napravijo gozbo in ples, ker vedo, da je to najboljšje sredstvo, s katerim morejo privabiti mnogo ljudstva, zlasti mladine, ki z zapravljanjem denarja polni gostilničarjem žepo. In ta žepetakele traja potem vso noč do zasnega jutra. Da bi se pa ta stvar mogla nemoteno vršiti, si izposojijo pri okrajnem načelnstvu licenco za ples in podaljšanje policijske ure. V interesu ljudstva je, da okrajno načelnstvo vse take prošnje odkloni, in sicer iz sledečih razlogov: 1. Mladina o takih prilikah mnogo težko prislušenega denarja zapravi, ki bi ga lahko porabila za potrebne stvari. Zapravljanje denarja pa pri sedanjih težkih časih gotovo ni na mestu. 2. So take veselice in zabave mladini v ogromno moralno škodo. 3. So ob takih prilikah po navadi pretepi in poboji.

Ker poznamo skrb in verno g. okrajnega načelnika za dobrobit ljudstva, trdno upamo, da se bo ta želja vseh dobromisležnih upoštevala. Naj se pa tudi pazi na to, da se po gostinah ne bo brez

dovoljenja gozbo in plesalo. Morebitni prestopki naj se najstrožje kaznujejo.

Opravilo Sv. Roka.

(Dravije.)

Red službe božje za praznovanje Sv. Roka V soboto na Marijin praznik popoldne ob 5. uri pridiga in slovesne litanije z blagoslovom. Zvečer od pol 7. ure dalje spovedovanje. V nedeljo, na praznik Sv. Roka zjutraj ob 5. uri tih sv. maša in obhajilo. Ob 6. uri pridiga in sv. maša pred izpostavljenim svetim Rešajem Telesom z blagoslovom; ob pol 10. uri pridiga in slovesna sveta maša pred izpostavljenim Najsvetejšim z blagoslovom. Popoldne ob 5. uri litanije z blagoslovom.

Z nosa nogo na modrasa.

(Limosce pri St. Gotardu.)

Pretekli petek je bčerka tukajšnjeva posestnika Antona Fermeta šla na polje žet pletuco. Ko je prišla kraj njive, je naenkrat čutila pod nogo nekaj gladkega. Pogleda kaj je, in vidi, da ima pod nogo velikega modrasa, ki jo je ravno opladi z repom. Modras je bil prava starina, debel kakor njena roka v zapestju in en meter dolg.

Nova moterka.

(Dobovec pod Kumom.)

V nedeljo dne 5. julija so praznovali tukajšnji gasilci svoj prvi veliki dan, blagoslovili so srce družva, novo motorno brigalamo. Udeležba je bila velika. Polnoštevilno so se odzvala okoliška društva, posebno Trbovlje trg in rudnik, Hrastnik in Dolgi Hrastniku, za kar se jim najlepše zahvaljujemo.

Eh, no. — naposled se je le zgodilo, da se je ljubko detece rodilo... Zdal Zlatica je nežna mlada mati, vsa nena sreča le otroček zlati.

In zdaj se Zlatica spominja sama, kako jo je vzgojila blaga mama. Otroku šiva, pere zanj perilo. V pomoč ji Zlatorogovo je mlo.

Oj zlata Zlatica — glas gre okrog: nad vse je terpentinsko mlo Zlatorog!

(Nadaljevanje sledi.)

Blagoslovitev Gasilnega doma. (Zagorica - Dobropolje.)

Mešeca aprila tekočega leta se je ustanovilo v vasi Zagorica novo gasilno društvo. Kljub temu, da je imelo društvo ob ustanovitvi mnogo nasprotov, še celo v domači vasi, si je tekom treh mesecev postavilo nov gasilni dom. Dne 9. avgusta bomo blagoslovili novi gasilni dom. Vsa sosednja gasilna društva in prijatelje gasilstva uljudno vabimo, da se udeležijo te prireditve že iz razloga, ker je čisti dobiček namenjen za kritje stroškov, ki so nastali pri gradnji gasilnega doma. — Na pomoč!

Prikrejevalni tečaj. (Vel. Lašče.)

Zadruga krojačev in krojačic, za sodna okraja Ribnica in Velike Lašče, je priredila pod vodstvom gosp. Teodorja Kunca iz Ljubljane, prikrejevalni tečaj za krojače in šivilje. Ta tečaj je bil prvi še v resni v našem okraju in se je ob koncu tečaja, pokazalo, kako je bil potreben. Tečaja se je redno udeleževalo 10 krojačev in 9 krojačic. Trajal je tri tedne in se je zelo lepo končal. Ob koncu tečaja je zadruga priredila tudi razstavo. Razstavljeni so bili vsi danški in moški kroji. To razstavo si je ogledalo občinstvo v tako velikem številu, da nismo prikažovali take udeležbe. Potrebno bi bilo še več lakih tečajev. Gospodu učitelju Kuncu se na tem mestu lepo zahvaljujemo, za njegovo požrtvovalnost in potrpežljivost. Udeležencem tečaja pa priporočamo, da se vestno drže naukov in krojev, katerih se so naučili v tečaju.

Jubilej.

(Čatež pod Zaplazom.)

Tudi naša fara je enkrat doživela lep praznik. Naš župnik g. H. Povše so 23. julija obhajali 40 letnico, kar jih je pokojni kardinal J. Missia skupaj z 29 drugimi gospodi posvetil v duhovnike Gospodove. Pomembna obletnica je to, tako za g. župnika kot za celo paro, saj so naš gospod pri župljanih in daleč po okolici priljubljeni in spoštovani. To smo imeli priliko tudi na zunaj izraziti. In res smo gospodu župniku v kratkem času pripravili skromno slovesnost. Na predvečer obletnice je vsa fara teknovala, kako bi lepše praznovala ta jubilej. Gorelo je mnogo kresov, po vseh cerkvah so slovesno zvonili. V poznem mraku se je pred župniščem zbralo mnogo župljanov, da prisostvujejo bakljadi gasilcev in podokolnici naših pevcev. Gospod slaviljenec se je s kratkim nagovorom toplo zahvalil. Na dan

obletnice je gospod slaviljenec daroval svojo jubilejno sveto mašo pri Materi božji na Zaplazu. Pred sveto mašo so, čeprav je bil delavnik, izredno številni župljani pred slavolokom gospoda lepo sprejeli. Naši gasilci so naredili špalir, otroci Marijinega vrta so pa zapri cesto, da so se gospod župnik morali ustaviti; žuli so pozdrave ter voščila šestih govornikov. Pri sveti maši smo zaplaško Pomočnico prosili, naj nam obrani gospoda župnika še do zlata in železne maše.

Nekaj števil.

(Zužembek.)

Po zaključku popisa je ugotovljeno, da šteje trg sam 768 ljudi in sicer 388 moških in 380 žensk. Občina pa ima skupno 4432 prebivalcev in to 2130 moških in 2302 žensk. Po narodnosti so vsi Slovenci razen enega Rusa. Po veri razen enega pravoslavnega vsi rimokatoličani. — Agrarna reforma vzbuja velik interes med ljudstvom. Ustanovilo se je že več zadrug različnih imen.

Pred otvoritvijo Prosvetnega doma.

(Novo mesto.)

Prosvetni dom v Novem mestu bo otvorjen dne 2. avgusta t. l. Ob tej priliki se bo vršil tudi prosvetni dan. Spored prireditve je sledeč: Na predvečer, 1. avg. t. l., ob 20 se vprizori v spomin 50 letnice smrti Jos. Jurčiča in 100 letnice rojstva Franca Levstika tragikomedijski »Tugomer«. Dne 2. avg. t. l. zjutraj otvoritev prosvetnega dne. Nato govor gosp. dr. Jožeta Basaja, ravnatelja Zadrugne zveze »O katoliški akciji in mladini«, dr. St. Žitka o temi: »Kmečki fant in njegova rodna gruda«. Ob pol 11 sveta maša s cerkvenim govorom prevzvišenega gospoda škofa dr. G. Rožmana, ob pol 12 blagoslovitev doma, nato slavnostni govor prof. dr. K. Capudra »O pomenu prosvete« in govor urednika Franca Kremžarja. Ob 40 letnici socialne okrožnice rerum novarum«. Med blagoslovitvijo doma poje pevski zbor »Gorjanci« pesen: »Ako Gospod ne zida hiše«, pozneje poje pesem »Povsod Bogat. Popoldne ob treh koncert pevskih zborov novomeškega okrožja. Nato prosta zabava s srečolovom. Nova stavba Prosvetnega je arhitektonsko zanimiva, ker je edina izmed prosvetnih domov na deželi, ki ima prostor za oder in vse potrebne oderske stroje, kulisarijo, zidan po načinu mestnih gledališč. Zelo zanimiva je dvorana s kaseliranim stropom in s stebriščem ter lepo urejenim balkonom. Zanimiva je tudi avla pred dvorano s stebriščem, kjer bo prostor za gar-

derobo, buffet in blagajno. Sprejdeni trakt pa je namenjen za stanovanje in poslovne lokale in manzarde, pri kateri se nahaja velika terasa z razgle dom po vsej novomeški okolici. Prepričani smo, da bo k tej blagoslovitvi Prosvetnega doma v Dolenjski metropoli prišlo ljudstvo iz novomeške okolice v obilnem številu, ker je ta dom namenjen njemu ter da se bode udeležilo z ozirom na prosvetni dan to slovesnosti tudi ljudstvo iz semiške, leskoviške, trebanjske in šmarske dekanije.

Nesreča ne počiva.

(Šmarjeta pri Novem mestu.)

V enem tednu je smrt pokosila kar dve mladi cvetki. Pretekli teden je poldrugo leto star otrok Anton Cinkole, sinček tuk. gostilničarja prišel do očetove kisline in je nekoliko popil. Otrok je bil takoj prepeljan v novomeško bolnico, vendar to ni pomagalo. Odhitel je na rajske planjave igrat in veseliti se večno z drugimi malčki. — Še bolj žalostna je smrt srčkane Angelice Medletove iz Šmarjete. Nekaj čez štiri leta je bila stara. Vsaak, kdor jo je poznal, jo je moral imeti rad, saj se je tako rada otroško-resno pogovarjala z vsakim, ki ga je srečala in voščila, ko je hodila mimo delavcev na njivah: »Bog daj slečo!« In tako je tudi dne 19. t. m. proti večeru kramljala z mamicco in nato z atom, ko je gnal živino napajat k vodnjaku in šla z njim. Na nesrečo pa je prišla k vodnjaku še druga živina in se začela prerivati in v hipu je neka krava pritisnila malo Angelico k betonski ograji vodnjaka in ji strla prani koš. Nekaj ur je nato še vzdihovala in še vedno bežljala z mamicco, v jutranjih urah pa je pohitela angeleem naproti, ki so po njo prišli. Domači so zelo potrti, kakor tudi drugi, Angelica se pa že veseli med angeleci in prosi za svojo mamicco in domače, ki jih je tako rada imela.

Zalostno in veselo.

(Sromlje pri Brežicah.)

Zalostno so peli zvonovi v petek, 10. julija, ko smo spremljali k večnemu počitku mežnarja Franceta Kostanjčka. V najlepši moški dobi 40 let mu je zavratnica — katero si je najbrž nakopal v vojski — pretrgala nit življenja. Njegov nenadni pogreb je pričal, kako je bil priljubljen med župljani. Daleč naokoli je slovela cerkev radi čistosti in reda. Pokojni je brat g. P. Gratusa Kostanjčka, franč. definitorja v Mariboru. Dragi Francek, počivaj v miru, a bratom in sestram naše sožalje! — Iz črne

29

RAZNO

Brezverska društva in klubi oglašajo svoje prireditve v svojih brezverskih listih, zakaj ne bi oglašala katol. društva in klubi v svojih?

Pred oltarjem so jo prišli. V Bruslju se je dogodil slučaj, ki ga ne dovolimo vsak dan. Te dni se je namreč pojavilo že zjutraj zgodaj v neki cerkvi več tujih policistov, ki so ostro opazovali več mladih parov, ki so se hoteli poročiti. Več parov so pustili v miru; ko pa je stopila pred oltar neka 70 letna nevesta s svojim ženinom, so policisti stopili pred žensko in jo odpeljali na stražnico. Iznenadeni ženin je bil seveda ves iz sebe in je ogorčeno ugovarjal proti vmešavanju policije v njegovo poroko, toda policija je ostala trda. Ženska je bila namreč nemška državljanka, ki so jo nedavno obsodili na izgon iz Belgije. Če bi se pa bila poročila z belgijskim državljanom, bi bil izgon neveljaven, to pa je hotela policija preprečiti. Pomagalo pa menda ne bo vse skupaj nič, ker je ženin izjavil, da se bo

Mina Boštjanova

Roman.

Nemško spisal Paul Keller, prevela Marija Kmetova

»Oh, nič takega! Le krčmarja sem malo udaril pa mu je precej nos zakrvavel in vsega shoda je bilo konec.«

»Pojdi še malo z menoj, Tone, in mi pripoveduj, kako je bilo!«

Tone je prav nazorno podal svoje poročilo in je sklenil:

»Saj bi ga ne bil udaril, a ker je tako grdo rekel o Mini, sem mu pa moral puščati kri.«

»Kaj je pa rekel o tvoji sestri?«

»No, sem mislil, da že veste. Rekel je: »Mina počenja vse to samo zato, ker je Vaša ljubica.«

»Moja — ha — o! To je rekel? Prav bedasto se je izrazil.«

»Bedasto pa prav nesramno! Zato je pa prejel zaslužene batine.«

Molče je šel učitelj s Tonetom. In tudi Tone je molčal, ker je pričakoval kake pridige. Novak pa mu je raztreseno segel v roko in dejal:

»Mina te ne bo nič kaznovala. Le pojdi domov, Tone, lačen si!«

Ko je Tone dobil sestro v večji, ji je zaklical: »Učitelj Novak te prisrčno pozdravlja in sporoča:

»Gorje ti ga, če me nabiješ!«

Mini so se zaiskrile oči.

»No, prav tako pač ni rekel.«

»No, pa podobno! In Mina, daj pozabi vse in kaj jedače mi daj, sem strašno lačen!«

Mina mu je dala jesti. Za to večerjo je dobil vsak po eno jajce, Tone, zvesti oproda, pa dvoje ...

Loka je doživela velikansko novico: Novak je zadel na eno od srečk, ki so mu še ostale, petdeset tisoč dinarjev.

Tone je prinesel to novico iz šole domov. Mina je bila vesela. Novaku je privoščila to srečo. Tonetu pa je povedala:

»Vidiš, Tone, deset srečk sem kupila od Kovača. Tisto, ki je bila izžrebana, sem pa pustila.«

»Kdor je nesrečen pri igri, je srečen v ljubeznih je odvrnil Tone, ki je znal vse polno takih pametnic.

Mina se je razveselila in rekla, da bo tisto reč glede orglic že še premislila. Fant ji je bil bližji in bližji. Slutila je, da bo ta njen varovanec nekoč njen nenadomestljivi življenjski tovariš.

Kovač je v svitu svoje sreče sedel na naklu. Na ognjišču ni gorelo. Dvoje kmetov, ki sta prišla konja podkovat, je kovač odsvolil. Da ne more delati, da je bolan, da mu leži na živcih. Ves dan je taval okrog in tuhtal krog svoje hiše, spet sedal na nakovalu, napadel ga je hud kašelj in tudi sicer je bil ves bolan. Slednjič je mislil, da ga bodo zvlili srčni krči in to bo prekletstvo bogastva, o katerem je tolikrat bral.

Popoldne se je slekel in legel v posteljo. Mrzlica ga je stresala, dasi je bilo toplo julijsko vreme. Njegovo lice, polno črnih brazdic, ga je skelelo. Tisoč načrtov mu je šlo po njegovih od razbijanja utrjenih, topih možganih. Le kaj naj počne s tem ogromnim denarjem! V glavi se mu je iskriilo, kladiva so udarjala v njej. A ta kladiva niso kovala železa, kovala

kalne obleke smo se čez tri dni preoblekli v belino in se veselili nove sv. maše, ki jo je dne 12. julija daroval domačin g. Janko Petan. Ob tej priliki nas je razveselil s svojim posetom g. Josip Pečnak, bivši župnik sromeljski, pridigar novomašnikov. Gospodu novomašniku želimo mnogo milosti in blagoslova! — Isto noč je pogorelo gosposkarsko poslopje posestnika g. J. Del Cott-a. — Letina kaže zelo lepo. Po dolgotrajni strašni suši smo dobili enkrat blagodejnega dežja.

Belokranjski kotiček

Blagosloviter zastave.

Prostovoljno gasilno društvo v Gradacu bo blagoslovilo svoj prapor dne 2. avgusta. Bo to praznik človekoljubja in nesebične poštrevnosti. — Nj. Vel. kralj Aleksander je blagoslovil sprejeti kumstvo nove zastave. — Vsa slavnost se bo vršila v grajskem parku, ki ga je dal g. Sutej za ta dan na razpolago. Tam se bo vršila tudi sv. maša, katere se bo lahko udeležil ves narod, ki bo ta dan posetil prijazni Gradac. — Na naš praznik vabimo vse okoliško prebivalstvo, a predvsem tovariška društva.

Belokranjecem se sporoča, da bo Rev. John Plevnik 2. avg. t. l. maševal pri Treh farah. Z njim bodo tudi drugi glavni uradniki K. S. K. Jednote. Kdor bi torej hotel kakih vesti od svojcev iz Amerike, naj se ta dan oglasi pri Treh farah.

Popravljamo. V poročilu o blagoslovitvi mornarne gasilne brigade v Dobravci se je zadnjič vrnila neljuba pomanjka. Kum novi brigadni je bil gospod Ivan Malešič, trgovec iz Metlike, kumica pa gospa Mimica Mucha, trg. soproga iz Metlike.

Zivljenje za življenje

(Roman.)

(Nadaljevanje.)

To maševanje, kateremu sem žrtvoval celo poslednjo voljo rajne tete, ki bi mi morala biti sveta, kakor nam morajo biti svete želje umirajočih — to maševanje in njegova ura sta me našla boječega, obotavljajočega se.

Zakaj?

Zato, ker je bilo treba ravnati odločno in brez pomislekov na levo in desno. To se pa ni strinjalo s predsodki, ki mi jih je dala vzgoja mojega stanu.

»Predsodki stanu in časa,« sem si dejal. »In bojazljiv sem. Strah me je ubijati. A če bi bil rojen nekje v srednjem veku, ali bi se kaj obotavljaval zadaviti morilca svojega očeta? Ali bi se obotavljaval poslati mu strel iz puške, če bi bil vzrasel kje na Korziki pred petdesetimi leti, ko je tam cvetela krvna osveta.

Strah me je, ker sem bolan, polizan, šibak modern človek, nesposoben in nezmožen sanjač, ki bi rad izvršil velika dejanja, pa ga je strah najmanjše kretnje.«

Postavil sem pred razpote, ki se je jasno in neizogibno cepilo pred mano: da mašujem očetovo smrt na ta način, da izročim morilca uradni pravici, ker je previdni gospod Masol na svojo roko podaljšal zasledovanje morilca, čeprav je bila vsa stvar že zastarana, ali pa ravnati in delati si pravico sam. Tretja pot je bila ena sama: da pustim zločinca v miru, da mirno trpim, kako zavzema mesto svoje žrtve pri ognjišču moje matere, pri mojemu ognjišču, od koder me je pregnal.

Pri tej misli se me je polasčala besnost. Ena stvar je bila, ki sem se je hotel na vsak način izogniti: da ne bi moja mati nikdar izvedela resnice o žalostni smrti mojega očeta.

Nisem žrtvoval njenim nič slutičim sanjam o možu maševanja nad prvim zločincem zato, da bi ji vse odkril pri drugem in ji tako še povečal kruto bolečino, ki bi gotovo ne bila tako huda, če bi izvedela, da ji je ubil prvega moža nekdo drugi, kdorkoli, samo ne drugi mož, ki ga je ljubila in ga imela v neizmernem spoštovanju.

Treba je bilo torej to drugo maševanje izvršiti tako, da ne bo o tem nič izvedela mati in tako, da bom jaz sam ušel sodnji.

To ni bila nedolžna stvar. Pripravil sem se, da ubijem svojega očima. Seveda ne kar tako, ampak z vzkrom, ker je on umoril oziroma dal umoriti mojega očeta.

Premisliti je treba natančno. Moral bi moriti? Morilec — to je človek, ki ubije drugega človeka, ne da bi to storil v samoočrambo. Pri očetu se je zgodilo tako. In pri meni bo prav tako.

Naj izberem kakršenkoli način, naj mu prelivam kri kapljo za kapljo, naj ga počasi davim, naj ga počakam na voglu ulice in ga zabodem, naj mu požnem kroglo v glavo — vačeno, stvar ostane ista, umora ni mogoče imenovati z drugim imenom. Umor?

Tudi jaz da bom morilec?

Nenadoma mi je zazvenelo v mislih vse, kar ta beseda vsebuje podlega, nizkotočnega in prvih v življenju me je bilo maševanja, tistega maševanja, po katerem sem tako hrepenel, strah.

Pred dejstvom, da bom jaz tudi moral postati morilec, če se hočem maševati, so se zabele moje moči šibiti.

Če me je bilo zaradi vzgoje, ki sem jo užival, strah dejanj, me ni ta vzgoja ovirala, da ne bi ob tej misli naravnost poblaznel. To je bila naravna divjost v meni, tako naravna kot lakota ali žej, ki me je prevzela vsega popolnoma.

»Naj bo,« sem si dejal, »ubij bom očima. Da ubij ga bom in ni me strah te besede. Ali je bilo morda njeva strah?

Ubijal je in ubit bo! Oko za oko, zob za zob, to je naravna pravica in vse ostalo je laž.«

Noč je padla med tem premišljevanjem. Bil sem žrtve mrzličnega razburjenja, ki je bilo v hudem nasprotju s mirnostjo, s katero sem pred tako malo urami izvršil tako težko nalogo, ko sem stopal po stopnicah v Grand Hotel.

Seveda se je zdaj položaj jako spremenil. Zdaj sem se pripravil na boj, na nekak dvojob. Napasti sem moral naravnost v lice nekoga, ki sem ga moral premagati in nisem trepetal.

Zdaj se me je pa polotil strah, ko sem videl pred seboj nalogo, da na skrivaj in iz zasede ubijem svojega očima. Prvič sem premagal strah in trepet, ko sem zri srovačnikova v obraz, zdaj, ko bi moral delati zavratno in skrivaj, sem se bal.

Kaj bi naredil zdaj.

V štirindvajsetih urah bi moralo biti vse končano. Treba se je bilo pripraviti na vse, treba je bilo začeti misliti na vse.

Treba je bilo imeti mirno kri — in jaz sem drhtel od razburjenja. Če bi me kdo videl takega in bi se pozneje spomnil — to bi imelo zame slabe posledice.

Zdelo se mi je, da bom razburjenje premagal vsaj malo s tem, če začnem nekaj delati. Če pa še ne premagal, bom pa vsaj prevaral živce.

Oblekel sem se, trdno odločen, da grem nekam v družbo in se bom kazal ljudem čisto mirnega in navadnega, da ne bi nihče utegnil sumiti, da pripravam kako tako dejanje.

Ko sem hodil po ulicah in gledal vrvenje ljudi, življenje vozil in hrup življenja, sem nenadoma začutil v sebi nekaj prijetnega. Zdelo se mi je, da leži v zraku veselje do življenja in to veselje

so rdeče zlato. Kovač je stokal ne le od telesnih bolečin, marveč tudi od skrbi.

Težko je, če je človek bogat. Morda bodo ponoči prišli vlomilci, misleč, da ima že ves dobiček doma. Od najrazkošnejših načrtov se mu je razburkana duša spet in spet vračala v njegove sedanje razmere. Saj je bil dober človek in hotel je, da so tudi drugi deležni njegove sreče. Stari Milnikovi materi v ubožnici bo dal dve sto dinarjev; tistemu revčuku Pepetu bo kupil nove hlače. Svoji ženi, dasi mu ni bila nič pri sreči, bo kupil kozuhovinasto kočemajko. Da, če bi ne bilo zdaj njegove boljše polovice! Otrok tako in tako nista imela — pa bi zdaj, ko je bogat — zaslužbil Boštjanovo Mino! To je kapitalna ženska, edina v vasi, s katero se izplača poročiti. Pa to seveda ne gre. Tak kaj? Kovač je postal častihlepen. Zmeraj je bilo v mestnem časopisu, kadar je kdo kaj zadel. Doslej je bilo največ po tisoč dinarjev. Smešna vsota! Kako bodo pa zdaj poročali? Tako le bo:

»Kakor smo z gotovostjo zvedeli, je zadel glavno srečko Francišček Klander, kovaški mojstar v Loki. Iskreno nas veseli, da je bila gospa Fortuna tako naklonjena temu poštenemu, izbornemu rokodelskemu mojstru. Čestitamo mu iz vsega srca zaradi zasluženega uspeha, čestitamo tudi v imenu številnih bralcev, najštevilnejših pa onkraj Loških gora.«

To bo prišlo v list. Ze v soboto bo vsak bral črno na belem. Pet izvodov bo kupil, izrezal poročilo, ga prilepil na lepenco in dal v okvir. Eno tako sliko bo obdržal zase, ena bo visela v Vogelnikovi gostilni, eno bo poklonil Boštjanovi Mini, eno bo poslal svojemu bratu rudarju, eno pa naj dobi Novakova mladinska zveza, da bo za zgled poznejšemu rodu.

Od teh častilakomnih, nekoliko malenkostnih načrtov so mu splavale misli spet v daljo.

Slednjič, ko se je ure in ure boril sam s seboj, se je srečni človek domislil, da bi prodal kovačnico, se preselil v mesto in ondi živel od obresti. Proj seveda se bo slavnostno poslovil od Loke. Vsi tisti norci, ki niso hoteli dati treh dinarjev petdeset za njegovo srečko, se naj do smrti kesajo in se sramujejo svoje neumnosti!

V temnem kotu ognjišča je sedel peklenšček in se mu spakoval.

S tem peklenščkom je imel kovač že dosti opravka. Časih, kadar je predolgo počival na nakovalu, mu je mežikal peklenšček iz črne dolbine in rekel: »Kovač, ti si lenuh!« Ali — če je hotel kdaj v krčmo, je siknil peklenšček za njim: »Kovač, ti si nemaren zanikrnež!« Ta peklenšček je bil kaj neprijeten gost. Jelševnik je dejal nekoč kovaču: »Peklenšček ni drugega ko tvoja slaba vest. Morda je tvoj prijatelj.«

In zdaj je ta tovariš prav ogabno žvečil konce svojega lastnega repa in se mu rogal: »Da bi od obresti živel? Oho, kovač! Ob vse boš, ob vse! Kdor hitro obogati, tudi brz izgubi!«

Ostudna prikazen je bil ta peklenšček na ugalslem ognjišču. Kovač se je še pol ure valjal po postelji, nato je premagal vse skušnjave in glasno zavpil v temo: »Kaj misliš, da se te bojim, ti črna živina? Petdeset tisoč dinarjev imam. Kovačnice ne bom prodal. Dobil si bom dvoje pomočnikov in sam bom prodal srečke po Loki in okolici. Boš videl, ti bedak, kako bo moja kupčija cvetela!«

A peklenšček bi bil kovača z vsem njegovim bogastvom skoraj uničil. Nekega dopoldneva, ko je spet sedel na nakovalu, mu je zašepetal, da je resnično obžalovanja vreden človek, ker nima kot nekdanji

s svojo nevesto poročil v Nemčiji, nakar bo ona postala vseno belgijska državljanka.

Žrtve poklica. Kako se je vam posrečilo prijeti obtožnica? vpraša redarja sodnik. — Prav lahko gospod. Saj je nogometist in čim sem zaživljal, je obstal.

Za vodilnim koleso zblaznel. V nekem mestnem kraju v gardens departmentu v juž. Franciji je povabil trgovca dve dami na izlet z avtomobilom. Odpeljali so se, med vožnjo je pa obšel trgovec demon hitrosti. Ne da bi se zmešljal za klice in svarilo redarjev, je drvel skozi mesto Nimes s hitrostjo 50 milj na uro. Prestrašena damama je ves čas klicala: »Pode me!« Na nastu čez Rhono je pa ustavil avtomobil in zaklical: »So mi že za petami!« V naslednjem hipu se je poglaval čez ograjo mostu in izgubil v valovih. Dami sta mišlile, da je utonil, toda trgovec je bil dober plavalec in kmalu je spleval na drugi strani reke blizu vaške cerkvice na suho. Župnik je bil zelo presenečen, ko se je zglasil pri njem neznanec, s katerega je curknila voda. Dejal je, da bi rad prenočil na suho.

se je prelivalo krog mene in me obvladovalo s silno močjo.

Nebo je trepetalo v hladnem utrinjanju ne-
kelih zvezd. Veni in oboki luči so kazali vrata v
vrtove veselja.

Šel sem mimo restavracije, ki je razpostavila
svoje mize prav do roba drevoreda. Mlado listje je
naroblo pošumevalo v lahнем vetru.

Mladi moški in ženske so veselo večerjali. Iz
oddaljenih kavarna se je razločno slišala godba.
Vozovi so drdrali, drdrali in prinašali iz gozda
sto poljubov in sto nežnih pozdravov.

Nasproje med tem praznikom pariške po-
mladi in med mojo žalostno usodo me je zgrabilo
s silno močjo.

Kaj sem neki zagrešil, da sem obsojen, da
bodim tako grozno sam v tem svetlem in veselim
življenju, da moram sprejeti nase tako grozno
preiskunjo?

Zakaj je prekrizal mojo pot človek, ki je v
svoji strasti šel tako daleč, da je prišel do zločina
in krvi. Saj je v tem svetu vsa strast tako mlačna,
tako plitva, tako navadna. Saj ni med vso to množico
ljudi, ki vrve okrog mene, dveh, ki bi bila
možna podobnega načrta, ki ga je Jakob Termond
avril v svojem poželenju s tako dosledno na-
taščenostjo.

In ta zločinec, ki je imel tako strašno vojno
in tak razum, je bil moj oči.

Zopet sem začutil v sebi, da mora to biti
neka nevidna sila in moč, ki ne uravnava in vodi,
ki povzroči, da se zgode najbolj neverjetne in
tužne stvari.

Skoraj me je bilo strah to grozne neznane
sile, ki je pred njo vse naše hotenja brez moči.

Zdelo se mi je, da ne morem več prenašati
človeških obrazov.

Obrnil sem svetleemu in veselem življenju
hrbet in šel po temni strmini proti spomeniku
Znane. Od tam sem brez premisleka krenil v
gozd.

V začetku sem hodil po levi, da bi se ognil
vozilom, potem pa sem zavil na čisto zapuščene
poti.

Ne vem ali me je vodil naravnost živalski
nagon, ki nas nezavestno pripelje na tiste poti, po
katerih smo že hodili.

V mehki in sijajni pomladni mesečini sem
poznal kraj, kjer sem se pozimi sprehaljal z oči-
nem takrat, ko sva se šla prvič sprehaljat v gozd.

To je bilo tistega dne, ko sem prišel k njemu

pod pretvezo, da naj mi vrne časopis; v resnici
sem pa prišel zato, da bi ga videl pred sliko
njegove žrtve.

Spominjal sem se, kak izmučen in truden je
bil njegov obraz tisti dan in kako silno usmiljenje
se me je polotilo ob pogledu nanj.

Zdelo se mi je ob tem spominu, da ga spet
vidim poleg sebe, dva koraka stran in to občutje
njegove navzočnosti mi je še bolj živo predstavl-
ljalo pomen in značenje tiste strašne besede: ubiti.

Ubiti?
Ubil ga bom, mogoče že v par urah, naj-
pozneje v nekaj dneh.

Spet je rasla v meni tesnoba, ki me je bila
zapustila, ko sem stopil na ulico.

Ko sem se tako sprehaljal in hodil, sem si
končno zastavil vprašanje, katerega sem se naj-
bolj bal:

»Ubil ga bom, ali pa imam pravico do tega?«
Kako so prijetno pihljali listi krog mene, ki
sem se v trpljenju truden zgrudil na klop.

Sedel sem ves v senci.

Zaslišal sem glasove, ki so se bližali; dve
senci sta prišli po cesti mimo, komaj nekaj metrov
vstran. Bila sta mlad moški in mlada ženska, ki
me nista videla. Ustavila sta se in se poljubila.

Luna ju je polivala s svojo lučjo.

Takrat sem bruhnil v solze.

Jokal sem, jokal, neskončno.

Oh, tudi jaz sem bil mlad, tudi v meni je
bila mlada moč, ki me je razganjala v tej bliščici,
omamni noči.

Hotelo me je zadušiti.

»Ne, saj to ni umor. Ali je oči zaslužil
smrt? Ali je rabelj, ki vrže obsojenčovo glavo v
kčšaro, zato že morilec? Ali ga smemo tako imeno-
vati? Ne.«

Jaz bom rabelj in prav nič drugega. Stvar
je v redu.«

Vzdignil sem se s klopi, kjer sem prelival
zadnje bojazljive solze.

Te solze, katerih se še danes spominjam, sem
imenoval zadnje preizkušnje svojega poguma.
Zdele so se mi dokaz, da nisem rojen za to, kar
sem imel storiti.

Zobni zdravnik
dr. Ivan Oblak
ne ordinira do 23. avgusta

Obrnil sem se nazaj proti Parizu. Vse sile
svoje ga duha sem zbral in usmeril na eno samo
točko:

»Imam pravico, da izvršim smrtno obsodbo
nad morilecem svojega očeta, sem si govoril. »Ka-
dar človeška družba zgrabi zločince, v čigavem
imenu proglasa, da je in človek zaslužil smrt?«
Družba ravna samo v imenu vseh svojih članov,
ki so ji to nalogo poverili. S tem pa ni izključeno,
da se ne bi smel in mogel vsak član družbe sam
brani, če je treba. Jaz preprosto nočem, da bi
sodbo nad očetovim morilecem izvršila družba, ho-
čem se poslužiti svoje prvotne pravice, da se sam
branim in sam sodim o svojih stvareh.

Jaz se bom samo branil proti temu človeku,
ki je umoril mojega očeta in poročil mater. Ukra-
del mi je obe najdražji in največji ljubezni življe-
nja in jaz naj ne bi imel pravice, da se ubijem?«

Tako sem množil dokaze in razloge, da bi
se prepričal, da imam prav.

Potem se mi je zdelo, da slišim mehki, nežni
glas rajne tete, ki mi je tolikokrat govoril: »To
skrb prepusti Bogu. Bo že on kaznoval.«

Takrat nisem dosti veroval in ta misel na
Boga se mi je zdelala kakor spomin iz otroških let.
Vera, v kateri sem bil vzgojen, se je oglašala v
meni in obudila še mi je celo misel na pekel.

Potem so se mi vai razlegli zardeli ničevni in
šibki.

»Danes so me zelo motili pri delu.«
»Kadar pa jaz delam, si nihče ne upa
do mene.«
»Res? Kako pa to napravite? Ste mar
tudi pisatelj?«
»Ne, krotilec levov.«

Možakar, ki je imel zelo velik krog
(golšo), je v šali rekel malemu Mirkotu:
»Požrl te bom, takoj te bom požrl.«

Mirko pa je kazaje na krog mirno de-
jal: »Saj še prejšnjega nisi vsega pogolt-
nil!«

V kavarni: »Oprostite, ahi morda be-
rete časopis, na katerem sedite?«

30

čupnik mu je dovolil.
med tem so pa izvedeli
za čudnega neznanca
prozniki in prišli poznj.
Toda blazni trgovec je
bil že mrtev.

Navidezna smrt. V ne-
ki občini blizu Tešina se
je primeril zanimiv slučaj
navidne smrti. Neka
tamotna ženska, ki je že
dalje časa bolehal, ni v
srednjem času celih 24 ur
ostavila hiše. Sosedje so
odprli stanovanje in jo
tudi odredlo. Po njih
sodbi je bila mrtva. Ve-
liki so jo prenesli v po-
kopališko kapelico. Ko
jo je ženske naslednje
jutro umivale in hotele
položiti v rakev, se je
navidezno mrtva ženska
dvignila in se zelo začu-
dila svoji okolici. Ženske
so se seveda močno pre-
strašile, vendar pa so
imale toliko poguma, da
niso zbežale, marveč od-
nesle bolnico takoj do
tov in jo izročile zdravn-
ski oskrbi.

Svojevrsna demonstra-
cija v Italiji. V selu Ca-
stiglioni pri Veroni so že
dolgo časa opažali, da
zveni mežnar večerno
Ave Marijo na prav po-
seben način, ki zelo spo-
minja na znano sociali-
stično himno Bandiera
Rosa. Mežnar pa je izpo-

konjenik nobene prilike v tem zapuščnem gnezdu,
da bi mogel jezdit ali vsaj plavati. Edina rešitev
zanj je, da si kupi motorno kolo.

In komaj je kovač prejel dobiček, je kar koj šel
po motorno kolo. Prav oholo se je vedel v trgovini.
Dejal je, da je izboren kolestar, da se je že večkrat
z motornim kolesom vozil in da je po poklicu inžen-
jer. Tako mu ni treba dosti razlagati in pojasnjevati,
naj mu pokažejo le najvažnejše prijeme. To se je
zgodilo in tudi nekaj kratkih poskusnih voženj je
dobro poteklo. Nato je bogati človek plačal kolo —
in sicer precej drago, ker se je tako bahal z denarjem
— se odpeljal do gostilne, se ondi spet na vso moč
bahal, naročil in plačal vsem gostom, od katerih ni
niti enega poznal, tudi sam je veliko pil in se nato
odpeljal. Videti mu je bilo, da ni več žvožnje z mo-
tornim kolesom.

Že zgodaj popoldne je pritekel Tone ves razbur-
jen iz šole domov in nahlulil Mino:

»Kovač je znorel! Od vse povsod telefonirajo, da
se neki norec vozi z motornim kolesom. To je naš
kovač. Deset ali dvanajst ljudi je že povozil in še na
stotine gosi in psov. Kravkar se je peljal skozi vas.
Kričal je ko norec: »Stran! Pozor! Proč! Pomagajte!«
Strašno je bilo. Brez čepice je bil, ves zaripel, z očmi
je buljil, pene je tiščal in obraz mu je bil ves skažen.
Znorel je!«

To poročilo je bilo seveda pretirano, kar se več-
krat zgodi z ljudskimi govoricami, vsaj to glede po-
voženih žrtev je bilo pretirano. K sreči ni bilo člo-
veških žrtev, a precejšnje število živali je moralo
brez življenja obležati na cesti. To je bila smrtna
vožnja. Komaj je bil namreč kovač zunaj mesta in se
je hotel še ustaviti v bližnji gostilni, je z grozo za-
pazil, da si ni zapomnil, kako se ta preklicana ro-

potarnica zapre in ustavi. Poskušal je s tem in onim
in se neskončno bal, da bo izgubil ravnotežje in se
zaletel v kako drevo. Stroj se ni hotel nič več ustaviti.
Še več —: ko je poskušal razne prijeme, je šla ta
strela zmeraj hitreje, zmeraj bolj hrupno, zmeraj bolj
divje naprej! Pot mu je lil s čela, obupal je, nič več
ni mislil, da bi se še kdaj ustavil, tisto bore malo
jasne pameti in vse svoje čezmerno napete sile je
moral uporabiti edino le za to, da je ostal še živ.

Strašna vožnja! Čim je prihrumel v kako vas, je
v smrtni grozi začel hropeti: »Izognite se! Pozor!
Proč!« Psi so tulili, gosi in race so bile uničene, neki
ročni vosek je pometel v jarek, preklal je neki stroh-
neli kažipot in divji jezdec ječlenega konja je vpil
— rjovel: »S poti!«

Tedaj je občinski predstojnik, ki je doživel pu-
stočevščino, telefonično posvaril sosedno občino, ki
je poslala opomin dalje. Svarilo je brzelo dalje pred
kovačem. Vse se je izogibalo ceste, vsa okna in vrata
so bila polna ljudstva. Vozniki so spravljali konje in
vozove na varno in puščali prostor vozečemu se ob-
sedencu, vseh ljudi je bilo groza, vsi so se izpraše-
vali: »Le kaj se bo še zgodilo?«

Kovač pa je divjal naprej. Delil je usodo začara-
nega pomočnika, ki se ni mogel iznebiti duhov, ka-
tere je bil sam priklical, delil je strašno usodo Ali
Babe, ki je pozabil v gori svojo moč. Bil je divji
jezdec, obsojen, da brez miru, brez smotra in konca
divja naprej in povzročča grozo vsem dobrim ljudem
v deželi. Loka se je bližala. Zdaj dol, le dol! Tu je
bil vendar doma! Kmalu je zagledal kovačnico.
Strašno je zarjovel: »S poti! Pozor! Izstopiti! Držite
me!« Pri mostu je skušal vnovič ustaviti vozilo, pa
bi se bil skoraj ubil. »Živijo, naš kovač!« je zaslišal
Boštjanovega Toneta, a že je bil mimo njega. Nihče

Nove knjige

n Sadjarimo prav! Kmetiskim sadjarjem v spodbudo napisal Miloš Levstik. Knjižico je izdala Kmetiska zveza v Mariboru kot drugo številko knjižnice Kmetiske zveze. Vsečina: V čem grešimo pri spravljajanju sadja? Sajenje. Oskrba novoposajenih dreves. Skrb za odrasla drevesa. Skodljivcem boji! Sadna drevesa rabijo hrane. Knjižica se dobi za malenkostno ceno 1.50 Din pri vseh krajevnih Kmetiskih zvezah, v Tiskarni sv. Cirila v Mariboru, Koroška cesta 5, in Aleksandrova cesta 6 ter pri Slomškovi zadrugi v Celju. — Sadjarji! Sezite po tej lepi in poljudno pisani knjižici našega priznane sadjarskega strokovnjaka. Kmetiska zveza v Mariboru.

n Gruda umira. Kmetiska drama v petih dejanjih, po francoskem romanu R. Razina z dovoljenjem napisal dr. Ivan Dornik, je izšla v založbi »Našega doma« v Mariboru, Koroška cesta št. 5. Naročniki »Našega doma« dobijo to knjigo za 12 Din, ostali za 25 Din. (Celoletna naročnina za »Naš dom« znaša 12 Din, kdor torej naroči »Naš dom« in knjigo »Gruda umira«, dobi oboje za 24 Din, dočim stane igra sama za nenaročnike 25 dinarjev). — Na kmetih je dandanes tako, kakor da gruda umira, vse beži od nje in oni, ki morajo še na njej ostati, delati in živeti na njej, so v velikem pomankanju in skrbi za bodočnost. Vendar je rešitev, da gruda, ki umira, ne umrje. Je rešitev v ljubezni do grude, v medsebojni ljubezni vseh ohih, ki morajo na njej živeti. — Drama, polna dejanj, izredno vpliva na gledalce. Družina, sezite po tej tako aktualni igri! Naročila prejema uprava »Naš dom«, Maribor, Koroška c. 5.

n Izredno pomenljiva knjiga za naše družine. Nova knjiga ima naslov »Kraljevanje Srca Jezusovega v družinah« in popisuje veliko srečo in blagoslov, ki ga prinaša posvetitev družin presv. Srcu. Družine, ki so že izvršile posvetitev, bodo s hvaležnostjo brale, kakšen zaklad milosti so si pridobile s osvetitvijo. Družine pa, ki še niso posvečene, bodo po branju te knjige nestrno pričakovale, kdaj se bo izvršilo vstoličenje Srca Jezusovega v njih domovih. Knjiga »Kraljevanje Srca Jezusovega v družinah« je izšla v zbirki »Nebeške rožice« (izdaja stolni kanonik Alojzij Stroj) in stane elegantno broširana 15 Din. Naročila sprejema

uprava »Nebeških rožic« v Ljubljani, Komenskega ulica 12. Lepšega, bolj koristnega in bolj pomenljivega darila za krščansko družino, kot je knjiga kraljevanje Srca Jezusovega v družinah, si ne moremo želeti. Naj pride knjiga v vsako družino!

Razkolnikov:

Kako se je Tomaž Anžon ženil

Kmet Tomaž Anžon se je ženil. Prav za prav so ga še bolj pridno ženili drugi. Bil je čvrst, mlad vdovec, pa hčerko Tinco je imel. Deklica je bila vedno nekam bolehnata.

In zato je zaskrbljeno gledal v bodočnost. Dela je bilo toliko, da ga s hlapcem in dekle ni zmogel. Zdaj pa še bolna hči, za katero je mati pri rojstvu žrtvovala življenje.

Tomaž je premišljeval in tuhtal, katero naj povpraša. Pa ne da bi bil mož tako zbirčen! Na zunanost ni toliko gledal. Šlo mu je le za dobro ženo in ljubečo mater. Najbolj se je bal v hišo gosposdinje, ki bi ne ljubila njegovega otroka.

Teta Franca je včasi pripeljala s seboj neko daljno sorodnico Mico. Bila je mlada in brhka. Teta jo je hvalila na žive in mrtve ter mešetarila med njima.

Anžonu se pa ni nič kaj mudilo.

Tudi stara botra Farba mu je ponujala neko znanko. Ta je bila Binčkova Rotija, ki je bila drobna in prijazna. Jeziček ji je tekel gladko kakor po maslu, da je lahko ves dan govorila brez oddiha.

Tomaž je pa ljubil mir in tišino.

Še za nekaj nevest je vedel, pa se ni mogel kar za nobeno odločiti.

Dom je pa res vedno bolj pogrešal gosposdino. Mala Tinca je ponoči jokala. Klicala je mater in je ni mogel potolažiti.

Tedaj se je spomnil na strica Gašperja. Bil je moder in resen starec.

»Kar njega povprašam za svet!« sklene Anžon. Še tisti dan se napoti k njemu. Gašper je sedel pred svojim čebelnjakom in vlek el živček.

»Kaj pa tebe nosi k meni? Saj menda nisi brez dela?« ga nagovori stric, ko ga zagleda.

»O! Še preveč dela imam! Ampak prišel sem k vam, da mi svetujete. Vi mi pač dobro hočete in prav mi boste svetovali!« odvrne nečak.

Posedela sta nekoliko in možakar je odkril starcu, kaj ga teži.

»I tako vzemi, ki bo ljubila otroke!« svetuje stric.

»Seveda jo bom vzel! Ampak katera je tista?« se smeje Anžon.

Stric puhne iz vivčka dim. Ozre se v panj svete Katarine, ki je naslikana na panjevi končnici. Potem reče:

»Sveta Katarina je za um in pravo pramet. Zdi se mi, da mi je ona vdahnila pravo misel. Sam moraš babnice preskusiti. Poglej! Teta Špela je bolehnata. Dovolj časa ima. Naj jih ona opazuje! Naj gre z otrokom k tej in oni, pa gleda naj, kako bodo s Tinco ravnale. Bo že pravo našla!«

»Ali ni to malo čudno?« oporeka Tomaž.

»Zakaj čudno? Špela ima povsod dovolj znancev. Rada obiskuje ljudi. Tinca je zelo navezana nanjo. Nihče ne bo slutil, da ni prišla samo pokramljat. Deklica bo kmalu spoznala in ti povedala, katera bi bila zate.«

mu ni pomagal. Le peklenšček iz kovačnice je čepel zadaj za njim.

Prišel je do deželne meje. Oboroženi graničarji so stali pred hišo.

»Stoj — streljali bomo!«

Seveda »stoj!«, ko bi mogel! Zdivjal je mimo, dvoje strelav je počilo, a prenaplo je brzelo, da bi ga mogli zadel. Zdaj — pot je šla strmo navkreber, motorno kolo je začelo počasneje teči, slednjič se je utrujeno nagnilo na stran in spustilo že z zadnjim prasketanjem svojega demonskega duha iz sebe — bencin je počel.

Ko je začutil kovač spet trdna tla pod seboj, mu je bilo ko kakemu brodolomcu, ki ga je voda zanesla k bregu in ki se je komaj še rešil. Nesrečni, popolnoma izčrpani mož je sedel na kanton in zahtel v svoji veliki razburjenosti. Čez čas je prišel neki graničar in ga aretirati. V čuvajnici niso verjeli njegovim besedam, hoteli so ga obdržati. Ko je pa ponudil visoko odškodnino, se jim je zdel preprosti človek, ki je imel toliko denarja pri sebi, še bolj sumljiv. Zaprli so ga, dokler ne bi dobili poročil in pojasnil o njegovih osebi.

V tihi celici si je mislil kovač: Bogastvo je prekletstvo; motorno kolo je pa še večje prekletstvo. Kaj mi pomaga bogastvo, ko sem se pa ves potolkel! In prav je mislil.

Kovač je moral pozneje vse povožene pse in vso perutnino nadomestiti; ker je podrl kašipot, je moral postaviti novega. Odslej so mu rekali v vasi: »Leteči Holandeec«, zdevček, ki sicer ni bil pravi zanj, ki ga je pa vendar zelo jezil.

16.

Kovač je bil zaradi tega mučnega dogodka tako potr in mučen, da se ni upal ljudem pred oči. V naj-

temnejšem kotu kovačnice je stalo motorno vozilo in kovačev peklenšček je sedel na njem, se onegavil z zavoro in se mu rogal. Nikoli se ni mogel kovač iznebiti skrbi, kaj da naj počne z denarjem.

Slednjič je storil to, kar je pozneje storilo veliko ljudi, ki so jih trle skrbi: šel je k Boštjanovi Mini po svet. Kolikokrat je tekom dolgih let pomagalo to junaško, z raznimi težavami tako obremenjeno dekle tujim ljudem, kolikokrat je kaj takega, kar ni bilo gladko, izgledala, kolikokrat kaj krivenčastega poravnala. Mina je prav prijazno sprejela kovača, nič ga ni zasmehovala ko drugi ljudje, marveč je dejala, da jo prirčno veseli, ker se ni ponesrečil. Saj je naravno, da se more pripetiti vsakemu, ki se prvičkrat pelje s takim muhastim strojem in ne zna kaj pravilno ravnati z njim, kaj sitnega. Kovač pa da je še dobro rešil svojo nalogo, kdo drugi bi se še ubil.

To pripoznanje je bilo ko mazilo za njegovo ranjeno samoljubje in sklenil je, da bo vsem povedal, kako da ga je pohvalila Boštjanova Mina. Zaeno je tudi sklenil, da bo vse življenje iz dna duše vdan temu dobremu dekletu.

Kovač je dejal, da bi motorno kolo rad prodal. Če bi ga kdo hotel, bi mu ga dal za polovično ceno, on da tega potuhnjenega spaka niti videti več ne more. Mina je malo pomislila in dejala, naj se kovač nikar ne prenaplo, morda mu bo mogla čez nekaj dni kaj pametnega svetovati.

Nato je kovač nerodno segel v žep, vzel iz njega neko staro denarnico in odštel štirideset lepih tisočakov na mizo. »Prosil bi vas, da mi spravite ta denar. Meni ga bo kdo ukradel, ker imam tako smolo.«

Mina se je nehotе nasmehnila spričo tega orjaka, ki je tako plaho iskal pomoči pri njej ko kak otrok.

»Saj ga tudi meni lahko kdo ukrade.«

vedal, da on sploh ne zvonil in da tudi ne ve, kdo hodi razen njega v zvonik. Fašisti so napravili zasledo in so končno ujeli seljaka Mainenta, ki je priznal, da je skušal pri zvoncu posnemati znano himno italijanskih popularcev Bandiera Bianca. Zaradi tega so ga takoj aretirali in izročili izrednemu tribunalu v Rimu.

Pomota. Žena (moja pri kosilu): »Dekla je odpovedala, ker si jo zjutraj tako ozmerjal po telefonu. — Mož: »Dekla? Jaz sem vendar mislil, da govorim s teboj.«

V drogeriji. »Rabil bi nekaj proti podganam.« — »Ali vzamete kar s seboj?« — »Ali mislite, da vam sem pošljem podgane?«

Vse za lepoto. Turška lepota kraljica za leto leto je že nekoliko mesecev težko bolna, kakor poročajo iz Carigrada. Obolela je za pljučnico in drugimi pljučnimi boleznimi, tako da so napravili že križ čez njeno življenje. Mlada lepota je hotela biti moderno vitka, da bi na lepotni tekmi v Buenos Airesu imela tem večji uspeh. Lotila se je stradalne kure, ki ji je pa uničila »dravje«

»Bom pa poskusil,« odvrne mož. Nekaj zasa še posesti. Potem se poslovi. Mnogo dela ima in hiteti mora.

Mimogrede se oglasi pri Špeli. Pove ji, kaj želi.

Špela je vsa vesela. Kar poskoči kakor dvajsetletno dekle:

»Ta misel je pa dobra! Bog te je razsvetlil in sveta Katarina ti je pomagala, da si se na to spomnil.«

»Ne jaz temveč stric Gašper se je spomnil, ki mi je tako svetoval!« odgovori Tomaž.

»A Gašper? Vedno sem trdila, da je moder človek! Ker takoj grem na pot z otrokom!« obljubi starica.

Nekaj vas prosim teta. Če mi boste dobro izbrali, vas ne bom pozabil! Toda ne smete se czirati nase! Ne smete mi svetovati one, ki slučajno vam ugaja, temveč samo tisto, o kateri se bodete prepričali, da ima Tincin rada!«

Teta je vse obljubila in odšla z njim domov.

Mala Tinca se je starke kar oklenila. Takoj sta odšli na obisk k stari Rekarici, ki je imela prijazno hčerko Angelo.

Angela je bila sama doma. Bila je šivilja. Pridno se je sukala okoli šivalnega stroja. Tudi ona je že mislila na čvrstega vdovca Anžona. Ko je zdaj zagledala njegovo teto, se je zelo razveselila. Považila jo je, naj se vsede.

Teta je sedla. Pa se je spomnila, da je pozabila pri Anžonovih svojo žepno ruto in rožni venec, brez katerega ni mogla nikoli biti.

»Pa ti pripazi na Tincin!« je zaprosila šiviljo, češ, da gre nazaj k nečakovim.

Angela je takoj skočila k otroku, Špela pa iz hiše. Ko je bila le nekaj korakov oddaljena, se je počasi vrnila.

Ker je teta odšla, se je Tinca pričela cemeriti. E, kako hitro je minila Angelo dobra volja! Kar zažugala je otroku:

»Ti, emerja sitna! Čakaj, če ti bom jaz krušna mati, bo vse drugače! Navile ti bom uro, da bo joji!«

»Ne bo treba, preljuba Angela!« se tedaj oglasi teta na pragu.

Šivilja se kar prestraši:

»Kako je to mogoče, da ste že od Anžonovih?«

»Premislila sem si, pa pojdem kar z otrokom nazaj,« odvrne starica.

»Pa nikar ne bodite hudil! Čakajte! Dobre kave vam skuham! Ni treba praviti Tomažu!« hiti Angela.

Teta Špela se prestraši skušnjave. Za kavo bi kar vse žrtvovala. Pa se spomni na opomin svojega nečaka. Urno hiti skozi vrata, da bi je ne premotil opojni duh kave, ki jo je šivilja stresla v lonec. Brž se poslavlja:

»Pozdravljena Angela! Mudi se mi!«

Šivilja ostane sama. Kar ve, da ni storila prav. Pa kaj hoče. Špela ni več in najbrže ne bo nikoli k nji Tomaža, saj mu bo teta povedala, kako je ostela otroka. On je pa na hčerko ves nor.

»O ti moja Tinca ti! Dobro, da si se jokala! Še jih bom preskusila, preden bom pravo svetovala tvojemu očetu! Mater morava najti zate, mater, ki te bo ljubila, ne pa sovražne mačehel!«

Teta odide proti Anžonovim. Blizu hiše zavije na desno in se kmalu znajde pri bogatih Poličarjevih.

Poličarjeva Ančka je bila zala, toda ošabna, da se ji ni nihče upal približati. Fantje, ki so nekaj gledali za njo, so se že poženili in kar čutila je, kako ji leze tretji križ na hrbet.

Špela je vedela, da bi Tomaž tudi Ančko takoj poročil, če bi bila zanj. Bila je nekaj let mlajša od njega in petična, pa še vedno zala. Ni gledal na to, temveč le na ljubezen do njegove hčerke, vendar je teta vedela, da bi bil poličarjeve vesel, če bi postala njegova žena.

Hči in mati sta bili doma, ko je starica vstopila.

»Malo sem prišla povasovat. Za delo sem slaba. Povsod me starost opozarja nase. Tega črvička rada popustujem! Tinca me ljubi, kakor bi bila njena mati,« pripoveduje teta.

»Menda je preveč raznežena. Drži se kaka cukrena punčka!« zbode takoj Ančka.

»I, saj veš, kako je, če je otrok bolan,« popravi mati in jo preteče pogleda.

»Ali se ne bo Tomaž ženil? Saj ne bo mogel shajati! Pa še tako majhnega otroka ima,« vpraša gospodinja.

»Menda se zavoljo otroka ne bo? Mu pač ne bo nobena dovolj všeč! Hotel bo, da bi stala samo pri otroku in ga gugala, delo naj bi pa čakalo!« odvrne Ančka.

Pri tem pogleda Tinco in ji zapreti:

»Tvoja bolezen je pač sama crkljivost! Trdo bi se te moralo zgrabiti in ti jih naštet, če bi se cemerila! To bi ti pač pomagalo, čeprav si še majhna! Kmalu bi se odvadila!«

»Ančka ne bo treba!« odvrne teta in je že pri vratih.

»Ali se zato jezite?« se čudi dekle.

»Ne! Ne jezim se. Čemu neki? Vsak si svoje misli! Pa z bogom!«

»Zakaj blebetaš tako neumno? Špela mu bo povedala. Morda bi vprašal pri nas? Zdaj ga pač ne bo!« se jezi mati.

»Bom pa sama ostala, saj smo bogati!«

jo zavrne Ančka in ponosno dvigne nasek.

Teta je pa že na poti drugam.

Še nekaj jih je oblezla. Pri Ratajevih je hčerka Albina vzela otroka v naročje, toda tako nejevoljno, da je teta opazila, da se le zavoljo nje premaguje. Tudi je dekletce takoj zajokalo.

Naposled je prispela teta k revni kočarici Aleševi Majdi. Tudi tu je domovala deklica, mlada, brhka Urška, ki ni imela drugega kakor pridne roke in zdravo, nepokvarjeno srce.

Ko je Urška zagledala otroka, je kar zardela. Kaj je bilo nji mar, če jo kak možki mara ali ne! Le na otroke je bila vsa

Dr. Ivan Drobnič

Ljubljana, Miklošičeva c. 7

zspet redno ordinira

neumna. Deco je ljubila kakor najdragocenejši božji dar.

Takoj je skočila k Špeli. Otroka ji je kar vzela in zaplesala z njim.

Dete se ji je smejalo.

»Naša je vsa neumna na otroke! Vse bi dala tem malim paglavcem. Če pridejo kdaj mimo, jih kliče v hišo in jim da kar more, samo, da nekaj časa ostanejo pri nji,« pripoveduje mati.

»Nekaj bi rada na samem z vami govorila,« pravi teta.

Odšli sta v vežo in potem na travnik pred hišo. Špela je ženo različno izpraševala, vendarle ne nič posebnega. Pa ušesa je napanjala, da bi vjela vse, kar se je godilo v sobi. Čakala je, da bo otrok zajokal in Urška zarentačila.

Tinca je res samo malo zastokala. Urška jo je z najljubeznivejšimi besedami potolažila, da je takoj utihnila.

Ko sta se starki vrnili v sobo, je dete spalo v mladenkinem naročju. Njegov obrazek se je v sanjah smehljaj.

»Čudno se mi zdi, zakaj je hotela starica v mój na samem govoriti, pa mi nič posebnega povedala,« pripoveduje mati.

Hčerka molči. Urno dela. Pa na drobno dete misli. Pravkar ga je imela v naročju in srečna je bila. Kako bi bila vesela, če bi bila mati takega otročička! Pa menda ne bo nikoli. Siromašna je in ženin se ne bo oglašil.

»Dejala bi, da sem ti takoj prvi dan našla nevesto,« pripoveduje zvečer teta Tomažu.

Potem mu vse pove, kje je hodila in kaj je opravila. Naposled mu na drobno opiše, kako je bilo pri Urški.

»Prav! Pa naj bo ta moja žena, saj je tudi drugače prijetne zunanjosti in pridna, da jo bom lahko vesel!« se takoj odloči Tomaž.

Že naslednji dan je Urško zasnil.

Danes je bajtarčina hči srečna mati treh svojih otrok in še male Tinca, ki niti ne ve več, da ji je prava mati umrla.

Za kratek čas

Snubec: »Mihec, zakaj pa moram na tvojo sestro toliko časa čakati?«

Mihec: »Malo prej me je nabunkala, zato sem ji pa zobe skrli, da jih ne more najti.«

Zenitovanjski posredovalec: »Teh šest tednov, ki sem jih prestal v zaporu, nikdar ne pozabim.«

»Mar so tako slabo ravnali z vami?«

»In še kako! Pomislite: ječar je bil mož, ki je po mojem posredovanju dobil ženo!«

Popolna razprodaja manufakture!

Radi opustitve manufakturne trgovine na debelo se razprodaja na drobno vsakovrstno blago izpod cene, dokler bo kaj zaloge.

Kdor želi pri nakupu pritrniti, naj ne zamudi izredne prilike.

Manufakt, veletrgovina
(blizu hotela Union)

Jos. Ravnikar, Ljubljana

Miklošičeva cesta št. 7
1. nadstropje

Gospa: »Reza, kako pa si drznete obleči mojo obleko in iti z njo na cesto?«

Reza: »Saj ste rekli včeraj, da treba vaše obleke prezračiti.«

Gospa Lavra si je z velikimi ceremonijami nataknila na glavo lasuljo, njen mož pa jo je pri tem opazoval.

»Pa bi le rad vedel, čemu nosiš na glavi lase druge ženske,« je vprašal precej previdno. Odgovor je sledil točno: »Tudi jaz sem zelo radovedna, zakaj prav za prav nosiš na nogah volovsko usnje?«

OBJAVA.

Podpisana blagajna objavlja, da gg. Jožef Lotrič, Lovro Pečnik in Josip Draksler, vsi iz Ljubljane, niso več upravičeni nastopati kot zapuščinski blagajne, kakor tudi ne v sprejemanje pristopnih izjav novih članov.

V Ljubljani, dne 27. julija 1931.

VZAJEMNA POMOČ
reg. pom. blag. v Ljubljani.

Ure, zlatnino in srebrnino

kupite poceni in dobro pri tvrdki

H. SUTTNER
Ljubljana 1

Prešernova ulica št. 4

Razpošilja se na vse kraje Evrope, Amerike, Afrike, Azije in Avstralije. Lastna protokolirana tovarna ur v Švici. Ure v vseh cenah od Din 44— naprej. St. 120 Kovinasta anker ura Din 44—, s sekundnim kazalcem Din 78—.

Št. 121. leta z radijem Din 58—, s sekundnim kazalcem Din 94—. Št. 125. Budilna ura 16 cm visoka Din 49—, z radijem Din 76—. Zahtevajte veliki ilustrovani cenik zastoj in poštne preplate od

H. SUTTNER, LJUBLJANA 1

Pozor pred sleparjem!

Neki, sicer že znani slepar, prodaja po hišah neko ničvredno mast proti kurjim očesom itd.. Na lončku je etiketa z imenom »Mignon«, a laže, da je to izdelek priznane tvrdke R. Cotič iz Šiške. Opozarjamo, da izdelek tvrdke Cotič nosi zaščitno znamko »Radio Balzam« in na pokrovu ime tvrdke. Da se ljudje obvarujejo škode, naj pazijo na te podatke, a sleparja naj izroče varnostni straži.

IZJAVA. Podpisani izjavljam, da obžalujem svojo nastop proti Geršaku Josipu iz Plešca in se mu zahvaljujem za odstop od obtožbe. Stadler Josip.

Neki delavec je prišel v Trbovlje in se izdajal za rudarja, kar pa ni bilo res. »Ali ste že kdaj delali kot knap?« je vprašal uradnik.

»Že,« je lagal delavec.

»Kje pa je bilo to?«

»Na Vestfalskem.«

»O, ravno prav,« se je zveselil uradnik, »kakšne pa so nove varnostne svetilke, ki jih tam uporabljajo?«

»Ne vem vam povedati; nisem namreč nikoli imel nočnega dela.«

Cesarska milost. — Cesar Ferdinand, prednik Franca Jožefa, je nekoč obiskal neko kaznilnico. Upadli obrazi kaznjencev so napravili nanj globok vtis in hotel je biti milosten. Vsakemu je odpustil po nekaj let zaporov.

»Koliko let pa imate vi?« je vprašal kaznjenca.

»Desmrtno bom tukaj,« je ta odvrnil.

»No, potem vam od tega odpustim pet let,« je milostni cesar dejal.

Njegova izvoljenka je stopila iz sobe. »O, oče so tako veseli, ker ste pesnik.«

»Pesnik« je žarel radostnega veselja. »Je li mogoče?«

»Da, res je,« je odvrnilo dekle. »Najzadnji snubec, katerega so hoteli oče ven vreči, je bil namreč rokokoborec.«

»Stara mati so bolni, pojdi in razvedri jih nekoliko!«

Tone (ko se je čez nekaj časa vrnil)

»Mati so me ven vrgli.«

Janez: »Kako to?«

Tone: »Hotel sem jih zveseliti kot si mi naročil, pa sem jih vprašal, če si morda želijo pogreb z godbo.«

»Oče prosijo, če bi nam vaš gramofon za nočjo posodili.«

»Mar hočete pri vas še tako pozno plesati?«

»Ne, spali bi radi,« je dejal »osredov Tine.«

Napredek. Sodnik priči: »Vaš poklic?«

Priča: »Ekonomec.«

Sodnik: »Kaj je bil vaš oče?«

Priča: »Poljedelec.«

Sodnik: »In kaj je bil vaš stari oče?«

Priča: »Kmet.«

»Ko sem prvokrat oblekel suknjič, se mi je razparal po cellem hrbtu.«

Krojač: »No, vidite, kako močno pri nas prišijemo gumbel.«

Mali oglasnik

Rmetško dekle

pošteno srednjih let vajeno vseh poljskih in hišnih del sprejme Ignacij Moriž, trgovec. Jesenice št. 34, Gorenj.

Čevljarstva vajenca

z vso oskrbo sprejemem. Sedej Alojzij, Gince, cesta 17, štev. 4.

Proda se hiša poleg

parne cerkve pripravna za vsako obrt. — Veljka Hojskar, Polhovgradec št. 12.

Z breži hravi,

dobri kmetijski napredaj. — Izidor Florjančič, Dravlje 34.

Proda se hiša s 3 sobami

in kuhinjo, krita z zarezno opeko, okoli hiše sadni vrt, v Virmašah št. 17, 10 minut od kolodvora Škofja Loka. Pojasnila daje Josip Marguč, mizar, Škofja Loka, Fuž. predm. 7.

Dekle iz krščanske družine

izbe učiteljskega rodbina. Če je vaša nekotična kuha, tem bolje. Ponudbe: V. Vertičnik, uč., Vojnik.

Hiša enodružna, z opeko

vodovod, poleg velik zelenjadni vrt, 10 minut ut od Kranja 20 minut od postaje Kranj na prodaj. Cena po dogovoru. Naslov v upravi Domoljuba pod št. 8485.

Učenec poštenih staršev

star 14 let se sprejme. Hrana in stanovanje pri mojstru. Janez Svetelj, mizar, Srednja vas št. 13 pri Kranju.

Proda se v trgu Mokronog

lepo in prijavno posestvo za 100.000 Din. Poizve in ogleda se pri Al. Borštinar, Bruna vas pri Mokronogu.

Malo posestvo

v Mateni (hiša, sadni vrt, pod, tudi nekaj parcel) ali pa tudi pod sam zase napredaj. Naslov pri upravi pod 8231

Aida za seme najlepša siva in črna pri Sever & Komp.

Gospodarska cesta 5, Ljubljana

150 do 300 dinarjev

dnevno zaslojijo oni, ki imajo mnogo poznanstva! Za odgovore znamko Kosmos, Ljubljana, poštni predal 307.

Moški srednje starosti

katereji ima veselje do goveje živine in poljskega dela se takoj sprejme na večjo posestvo v bližini Ljubljane. — Ponudbe s prepisom sprejema na upravo Domoljuba pod »Pošten in trezen št. 8208.

Posestvo. Proda se v Bohinjski Bistrici

hiša s hlevom, zidana in krita z opeko ter 5 ha 47 a gozdov, n-iv in travnikov z dvojno sečo za ceno Din 200.000—. Hiša primerna za trgovino ali obrt. Ponudbe na oglasni in reklamni zavod Soklič, Bied, Ljubljanska cesta 86.

Vajenca za krojaško obrt poštenih in krščanskih staršev

sprejemem. Hrana in stanovanje pri mojstru. Leopold Valjavec, krojaštvo, Tržišče Blejskat. 7

Vajenca za kovaško obrt sekir sprejemem.

Hrana in stanovanje pri mojstru. Jača Pokon. Škofja Loka.

Vajenca ki ima veselje do čevljarstva sprejemem.

Vsa oskrba v hiši. Jernej Kurent, Črnače pri Ljubljani.

Poravnajte naročnino!

ZADRUŽNA GOSPODARSKA BANKA

Brojzavni naslov: GOSPOBANKA

D. D. V LJUBLJANI (Miklošičeva cesta 10)

Telefon št. 2057, 2470, 2979

Vloge nad Din 500.000.000

PODRUŽNICE: Bled, Novi Sad, Kranj, Šibenik, Maribor, Kočevje, Celje, Sember, Djakovo, Split.

Kapital in rezer. nad Din 16.000.000

Izvršuje vse bančne posle najkulantneje

Poslovne zveze s prvovrstnimi zavodi na vseh tržiščih v tu- in inozemstvu